

komunitator

ČASOPIS **FMR-MEDIA** • letnik 4. • št. 21 • avgust 2004

**XXIII. festival idrijske
čipke**

**Bomo delali dalj časa kot
doslej?**

Iz Idrije v New Idrio

**Keltika iz sence graditve
avtocestnega križa**

Nova KBM d.d., Vita Kraigherja 4, 2000 Maribor

Kredit. Brez stroškov. Tako.

"Kredit takoj" - do 30. 9. 2004

brez stroškov odobritve, zavarovanja in interkalarnih obresti,
s fiksno obrestno mero (EOM), nizko kot še nikoli doslej,
z enako mesečno anuiteto, plačilom s transakcijskega
računa Nove KBM, **do enega milijona** tolarjev,
s časom **vračila do treh let**, denar dobite takoj.

Primer: znesek kredita 300.000, -SIT v gotovini, doba odplačevanja 3 leta
samo po 9.427, -SIT mesečno (EOM 8,5 %). Izračun velja na dan 5.7.2004.

Informacije v vseh enotah Nove KBM.
Spletna stran www.nkbm.si

 Nova KBM d.d.

vsebina

4 festival

- Čipkarski festival osrednji poletni dogodek v Idriji

8 lokalna uprava

- Idrijski župan o svojem delu in aktualnih problemih v občini

10 intervju

- Poslanec ZLSD Samo Bevk ob koncu svojega drugega mandata

17 gospodarstvo

- Inovatorji leta 2003 iz Skupine Kolektor
- Prokos kupil Interevropino skladišče v Sp. Idriji
- Predsednik Kolektor Group predlaga podaljšanje delovnega časa

28 mednarodna konferenca

- Slovenija je gostila konferenco o živem srebru kot globalnem onesnaževalcu

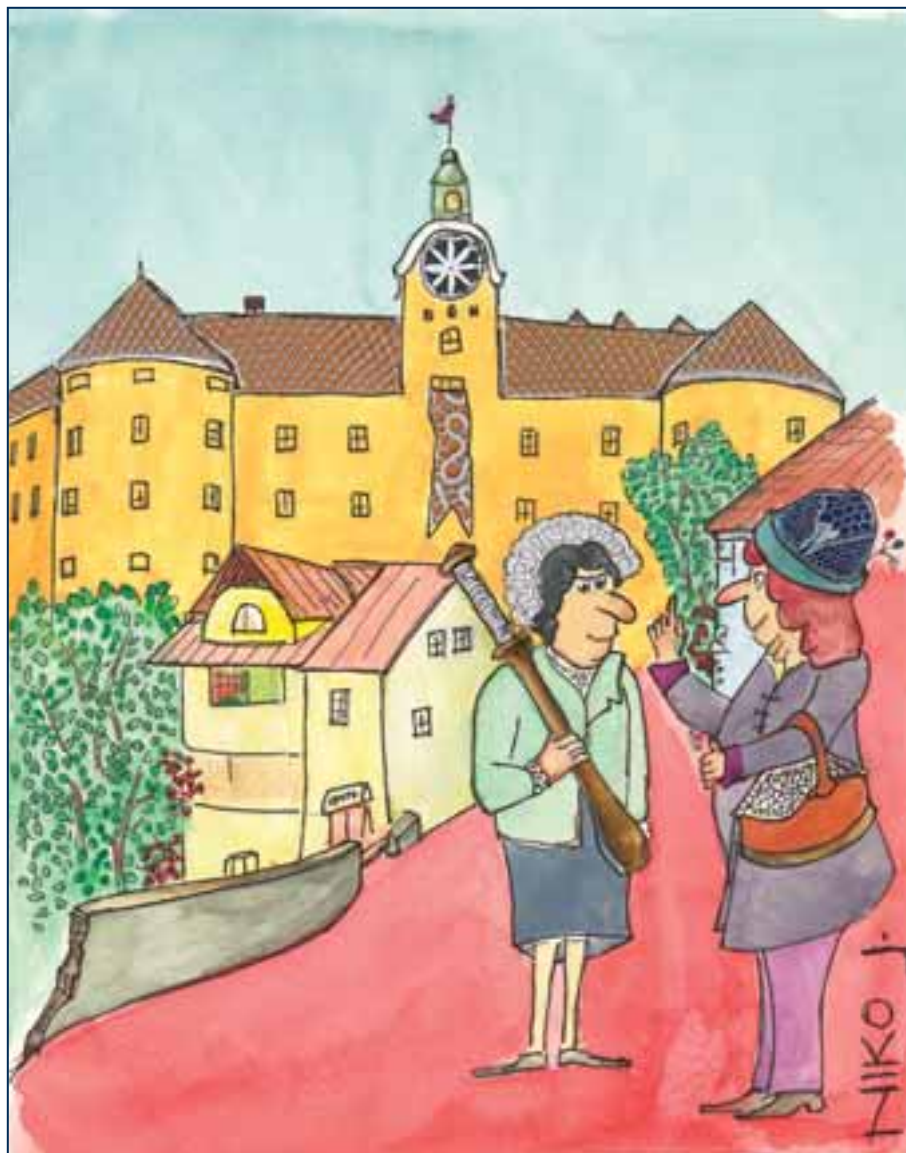
35 obletnica

- Damir Fiegel, prvi slovenski pisec znanstvene fantastike

37 potovanja

- Tunizija na robu najboljše puščave na svetu

In kuga bu nauga na čipkarskemu festivalu ?

Ja, pahnu! Spit bama klikle!

Izdaja: FMR - MEDIA založništvo, publikacije in promocija d.o.o.

Direktor: Vojko Božič

Glavni in odgovorni urednik: Filip Šemrl

Uredništvo: Arkova 43, 5280 Idrija, E-mail: fmr-media@fmr.si, tel: (05) 37 73 745, fax: (05) 37 22 515

Sodelavci: Samo Bevk, Tatjana Dizdarevič, Saša Gnezda, Milena Horvat, Niko Jereb, Robert Jereb, Janez Kavčič, Damjan Krapš, Bojan Režun, Vanja Rupnik, Filip Šemrl, Polona Šemrl, Andreja Trojar Lapanja

Fotografije: Saša Gnezda, Geografski atlas Slovenije, DZS 1998, ICRA, Niko Jereb, Vasilija Kobal, Bojan Režun, Danilo Sedej, Filip Šemrl, Polona Šemrl

Oblikovna zasnova: Creatim Ržišnik & Perc

Jezikovni pregled: Nuša Radinja

Tajnica uredništva: Zdenka Čibej

Naklada: 7000 izvodov

Naročnina: Časopis je brezplačen

Priprava in tisk: Pagis d.o.o. Idrija

Distribucija: Pošta Slovenije

Naslovnica: Bula

Foto: Filip Šemrl

XXIII. festival idrijske čipke - Lace Festival

Idrija, doma in v svetu znana po večstoletnem pridobivanju živega srebra, prelepi in edinstveni idrijski čipki, naravnih lepota, bogati kulturni in tehniški dediščini ter idrijskih žlikrofih, vas tretji teden v avgustu prijazno vabi, da vsaj ščepec vsega tega spoznate in doživite na že XXIII. festivalu idrijske čipke!

Podobno, kot so znanje, trud in potrpljenje potrebni za nastanek idrijske čipke, je vse to potrebno tudi za pripravo take prireditve, kakršna je naš festival. Tudi letos smo ga dolgo in skrbno snovali, da bi obiskovalcem čim bolj prikazali dediščino naših prednikov, ki jo vestno ohranjamo in tudi nadgrajujemo. Že stoletja namreč Idrija diha za svoj beli ponos, spretni prsti žena in deklet, včasih pa tudi mož, pod katerimi nastajajo idrijske čipke, pa so doslej spletli dolgo zgodbo o lepoti, tankočutnosti in vztrajnosti.

Tej zgodbi bomo od 20. do 22. avgusta dodali novo poglavje, za katero verjamemo, da bo prav tako pestro in zanimivo, kot so dozdajšnja.

Poleg stalnih razstav v znameniti čipkarski šoli in na gradu Gewerkenegg bo na ogled še pet drugih razstav čipk, prav tako pa bodo čipke predstavljene tudi kot motiv na poštah in znamkah. V soboto in nedeljo bo na idrijskih ulicah tako kot nekoč pozvanjal glas klekljev, ki ga bo spremljala zanimiva in slikovita govorica domačink in domačinov. Različne delavnice bodo izziv za poznavalce in tiste, ki bi se radi poučili tako o tradicionalnih kot tudi o bolj modernih tehnikah nastajanja čipk. Dr. Mihael Kline bo predstavil strategijo razvoja tržne znamke »Idria Lace«, ki bo dodatno prispevala k prepoznavnosti idrijske čipke.

Tako kot vedno doslej bo osrednja prireditev nedeljsko državno tekmovanje otrok in odraslih v klekljanju za priznanje Ivanke Ferjančič. Najboljši si bodo poleg priznanja prikleskali tudi privlačne nagrade naših sponzorjev.

Sprehod po mestu in okolici vedno obogatijo številne zanimivosti, po okrepčilu z odličnimi idrijskimi žlikrofi pa za ohladitev poskrbi rudniško podzemlje. V temi rudniških rovov bo najmlajše osrečeval in zabaval jamski škrat Berkmandlc, ko se bodo vrnil na mestne ulice, pa si bodo lahko ogledali še številne otroške predstave.

Res je, da so morali prebivalci te naše kotline vedno trdo delati za svoje preživetje, prav tako pa je res, da so se znali tudi zabavati. Dokaz za to trditev bodo številne večerne festivalske prireditve, na katerih bodo nastopile znane slovenske skupine, med njimi seveda tudi domača skupina Kingston.

Tako kot posebno vez tkejo nitke, spletene v idrijsko čipko, tako se posebne vezi tkejo tudi med Idrijčani in tistimi, ki nas obiščete, ter se zadovoljni in z novimi spoznanji vračate domov.

Naj bo tudi letos tako in naj bodo te vezi čim trdnjše! ♦

Župan občine Idrija
Damjan Krapš

Idrija, the town known in Slovenia and abroad for its thousands of years long tradition of mercury extraction, splendid and unique Idrija Lace, natural beauties, rich cultural and technical heritage as well as idrijski žlikrofi, the traditional local dish, is kindly inviting you to experience at least a little bit of the above at XXIII. Lace Festival held during the third week of August, 2004.

The making of Idrija Lace requires a lot of knowledge, much effort and patience. The same can be held for organization of such an event as the Idrija Lace Festival. Even this year it has been planned for a long time and with care to show its visitors the best possible presentation of the heritage of our ancestors which has been preserved and cherished up to this day. For several centuries the "white pride" of Idrija has been the very essence of the town, and handy fingers of women and girls, sometimes even men who have been skillfully making the Idrija Lace have told us a long story of beauty, sensibility and persistence.

This story will be added a new chapter between August 20th and 22th, and we believe that the event will be as vivacious and interesting as the previous ones.

The permanent exhibitions in the renowned Idrija Lace Making School and the Gewerkenegg Castle will be added five additional exhibitions of laces, motifs of which will also be represented on post stamps. On Saturday and Sunday, the past will be revived and again you will be able to hear the sound of bobbins in the streets of Idrija, accompanied by the exciting and lively dialect of the local people. Different workshops will offer a challenge both for experts and for those who would like to learn about the traditional and contemporary techniques of lace making, and in a presentation by Dr. Mihael Kline a development strategy of the trade mark »Idria Lace« will be shown, which will additionally contribute to the reputation of the Idrija Lace.

The central event, of course, will concentrate on the traditional Sunday state competition of children and adults in lace making to win the Award of Ivanka Ferjančič. The winners will also be given attractive sponsorial prizes.

A walk in the town and its surroundings is always enriched with other events, and after a refreshment with the delicious idrijski žlikrofi you are invited to cool off in the mine underworld. In the darkness of the mine shafts children will be cheered and amused by the cave dwarf Berkmandlc, and at a return to the town streets they will be able to attend various street performances.

Undoubtedly, the local people settled in the basin of Idrija have always had to work hard to make a living. Nevertheless, they have at the same time fostered the sense for entertainment: a proof for this are several festival-accompanying evening shows at which different well-known Slovenian music groups including the local pop group Kingston will be giving stage concerts.

From the threads forming the Idrija Lace a unique tie is created. Similarly, special kinds of relations develop between the people of Idrija and you, our visitors, who return back home pleased and enriched with new insights.

Let this year be alike and let the relations grow as strong as possible! ♦

Damjan Krapš,
Mayor of the Municipality of Idrija

Program prireditev festivala idrijske čipke

ČETRTEK, 19. avgust 2004		
19.00	Razstava čipk članic Združenja slovenskih klekljaric Dane Kandare iz Loža	Črni orel
	Odprtje razstave čipk »Bala moje hčerke« Društva klekljaric idrijske čipke in razstave natečajnih del Združenja slovenskih klekljaric na temo »Moje darilo«	Magazin
20.00	Odprtje razstave »Domače obrti v Beli krajini«	Magazin
21.00	Koncert saksofonistke Betke Kotnik in organistke Polone Gantar	Grad Gewerkenegg
		Cerkev sv. Jožefa Delavca
PETEK, 20. avgust 2004		
10.00	Okrogla miza – projekt Skriti zaklad: Poučevanje klekljanja	Čipkarska šola Idrija
08.00 – 15.00	Klekljarska delavnica »Računalniško oblikovanje vzorcev klekljanja«	Gimnazija Jurija Vege
19.30	Sprejem gostov festivala in predstavitev strategije tržne znamke Idria lace z dr. Mihaelom Klinetom	Grad Gewerkenegg
21.00	Otvoritvena slovesnost z dvigom festivalske zastave in ognjemetom	Pred Čipkarsko šolo
22.00	Večerna zabava: Putrovke in Duple Trouble	Trg sv. Ahacija
SOBOTA, 21. avgust 2004		
09.00 – 12.00	Delavnica klekljanja – široki ris	Čipkarska šola Idrija
08.00 – 15.00	Klekljarska delavnica »Računalniško oblikovanje vzorcev klekljanja«	Gimnazija Jurija Vege
10.00 – 19.00	Rudarska hiša zaživi	Bazoviška ulica
10.00 – 18.00	Sejem starih domačih obrti	Mestni trg
10.00 – 18.00	Prikaz klekljanja otrok in odraslih	Pred Čipkarsko šolo in na ulicah Idrije
10.00	Nastop čarodeja Jožeta Korena	Trg sv. Ahacija
14.00 – 17.00	Delavnica klekljanja – ozki ris	Čipkarska šola Idrija
16.00	Odprtje filatelistične razstave: »Motiv klekljanja in čipk na poštah vrednotnicah«	Čipkarska šola Idrija
16.00 - 19.00	»Gremo v vas« - skupno klekljanje na starem placu s skupino Kukr kdu mare	Trg sv. Ahacija
19.00	Predavanje ob izzidu publikacije: Vzorci Zorke Rupnik, avtorjev Tine Koder in Klemna Pusta	Grad Gewerkenegg
20.00	Odprtje skupne razstave avtorskih čipk oblikovalk Tine Koder, Vladimire Berlič in študentk Naravoslovno tehniške fakultete Ljubljana, Oddelka za tekstilno tehnologijo	Grad Gewerkenegg
21.00	Dokumentarni film: 40 let Kolektorja	Grad Gewerkenegg
21.00	Večerna zabava: Kingston in DJ Lovro	Trg sv. Ahacija
NEDELJA, 22. avgust 2004		
08.00 – 15.00	Klekljarska delavnica »Računalniško oblikovanje vzorcev klekljanja«	Gimnazija Jurija Vege
09.00	Andreja Župančič: »Zaljubljena predstava«	Trg sv. Ahacija
10.00	Nastop folklorne skupine Prosvetnega društva Justin Kogoj iz Dolenje Trebuše in Idrijskih rogistov	Trg sv. Ahacija
10.00 – 18.00	Prikaz izdelave in degustacija žlikrofov	Podhod Magazina
10.00 – 19.00	Rudarska hiša zaživi	Bazoviška ulica
10.00 – 18.00	Sejem starih domačih obrti	Mestni trg
10.00 – 18.00	Prikaz klekljanja otrok in odraslih	Pred Čipkarsko šolo in na ulicah Idrije
13.00	Podelitev priznanj udeleženkam natečaja Združenja slovenskih klekljaric za leto 2004 »Moje darilo«	Magazin
14.15	Godbeno društvo rudarjev: Igranje koračnic	Pred Čipkarsko šolo
14.30	Povorka tekmovalcev izpred Čipkarske šole na Trg sv. Ahacija v spremstvu Godbenega društva rudarjev in mažoretk	Pred Čipkarsko šolo
15.00	Državno tekmovanje otrok in odraslih v klekljanju za priznanje Ivanke Ferjančič	Trg sv. Ahacija
16.00 – 18.00	Živ žav s Čuki	Trg sv. Ahacija
18.00	Razglasitev najboljših na državnem tekmovanju v klekljanju in zaključna slovesnost s podelitvijo klekljarskih certifikatov	Pred Čipkarsko šolo
19.00	Zabava s Čuki	Trg sv. Ahacija
21.00	Imago Sloveniae: nastop Kvinterne v okviru Grajskih večerov	Grad Gewerkenegg
PONEDELJEK, 23. avgust 2004		
08.00 – 15.00	Klekljarska delavnica »Računalniško oblikovanje vzorcev klekljanja«	Gimnazija Jurija Vege
TOREK, 24. avgust 2004		
08.00 – 15.00	Klekljarska delavnica »Računalniško oblikovanje vzorcev klekljanja«	Gimnazija Jurija Vege
SREDA, 25. avgust 2004		
08.00 – 15.00	Klekljarska delavnica »Računalniško oblikovanje vzorcev klekljanja«	Gimnazija Jurija Vege

Razstave v času festivala idrijske čipke 2004

19.08 - 27.08.	»Bala moje hčerke« – razstava Društva klekljaric idrijske čipke	Magazin
19.08 - 27.08.	Razstava natečajnih del Združenja slovenskih klekljaric na temo »Moje darilo«	Magazin
19.08 - 22.08.	Razstava članice Združenja slovenskih klekljaric Dane Kandare iz Loža	Črni orel
21.08. - 30.09.	Razstava avtorskih čipk oblikovalk Tine Koder, Vladimire Berlič in študentk Naravoslovno tehniške fakultete Ljubljana, Oddelka za tekstilno tehnologijo	Grad Gewerkenegg
21.06. - 30.08.	Razstava čipk učencev Čipkarske šole	Čipkarska šola Idrija
19.08 - 29.08.	Domače obrti v Beli krajini	Grad Gewerkenegg
21.08 - 30.08.	Filatelistična razstava: Motiv klekljanja na poštinih vrednotnicah	Čipkarska šola Idrija
Vsak dan od 9.00 - 18.00	Stalna razstava idrijske čipke	Grad Gewerkenegg

V okviru letošnjega Festivala idrijske čipke bodo potekali tudi dogodki, ki bodo zaznamovali sklepní del leto dni trajajočega projekta Občine Idrija in Idrijsko-cerkljanske razvojne agencije (ICRA). ICRA je lani na javnem razpisu programa PHARE CBC pridobila sredstva za številne dejavnosti, povezane z idrijsko čipko. Skupni imenovalec vseh dejavnosti v okviru projekta Razvoj tržne znamke Idrijska čipka je izboljšanje kakovosti in povečanje prepoznavnosti idrijske čipke, tako v lokalnem okolju kot v evropskem prostoru.

Brez dvoma bo zanimiv dogodek predstavitev strategije tržne znamke Idria lace. V okviru tega bo dr. Mihael Kline iz podjetja Kline&Partners gostom Festivala idrijske čipke predstavil načrt razvoja tržne znamke Idria lace in upravljanja z njo. Strategija je nastala v tesnem sodelovanju z lokalnim okoljem in vsemi, ki so bodisi poslovno bodisi drugače povezani z razvojem in uveljavitvijo idrijske čipke. Oblikovanje tržne znamke je logično nadaljevanje večletnega uspešnega dela za zaščito geografske označbe Idrijska čipka. Pomembno vlogo pri uveljavljanju tržne znamke bodo imeli štiri stebri idrijske čipke: Mestni muzej Idrija z zbirko idrijskih čipk, Čipkarska šola Idrija kot nosilec izobraževanja in skrbnik kakovosti, Društvo klekljaric Idrijske čipke, ki povezuje klekljarice na Idrijsko-Cerkljanskem, ter Festival idrijske čipke kot promotor. Ugled tržne znamke bodo povečevali z načrtnim komuniciranjem med upravljavcem tržne znamke in vsemi štirimi stebri, ta pa bo temeljil na ključnih konkurenčnih prednostih in značilnostih idrijsko-cerkljanskega okolja, ki se kažejo v kulturi natančnosti, vztrajnosti in inovativnosti.

Razvoj idrijske čipke pa je ne nazadnje odvisen tudi od sposobnosti ohranjanja tradicije ter prilagajanja trgu z iskanjem novih oblikovalskih rešitev. Prav s tem izzivom so se spopadli študentje Naravoslovno-tehniške fakultete v Ljubljani, Oddelka za oblikovanje tekstilij in oblačil, ter oblikovalki Tina Koder in Vladimira Berlič - Novak. Njihovi izdelki bodo predstavljeni na razstavi »Idrijska čipka – sodobni izzivi«, ki bo na gradu Gewerkenegg odprta vse do konca septembra. Razstava govori o tem, da je idrijska čipka lahko tudi drugačna in da nas kljub svoji častitljivi starosti še vedno lahko preseneti in očara.

O izjemni tradiciji in bogastvu pestrosti vzorcev ter njihovih aplikacijah za sodoben čas govori publikacija Vzorci Zorke Rupnik, ki jo bosta avtorja, oblikovalka tekstilij Tina Koder in umetnostni zgodovinar Klemen Pust, predstavila v okviru letošnjega festivala idrijske čipke. Tina Koder je svoje raziskovalno delo povezala z oblikovalskim procesom in tako v klekljarski dediščini poiskala estetske zakonitosti, ki so lahko podlaga za sodobno, avtorsko klekljano čipko. Bogata zakladnica vzorcev idrijske rojakinje Zorke Rupnik, ki jih hrani Mestni muzej, je bila izhodišče tako za raziskovalno delo Tine Koder kot za umetnostnozgodovinski pregled vzorcev Klemna Pusta. Delo, ki

sta ga opravila mlada raziskovalca, je pomembno za nadaljnje delo, hkrati pa pomembno prispeva tudi k pestrosti ter strokovni ravni Festivala idrijske čipke. ➔

Andreja Trojar Lapanja

Glavni pokrovitelji čipkarskega festivala

KOLEKTORGROUP

 Trim
Trim d.d., Trebnje

 triglav

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, D.D. Ljubljana

FMR

ABANKA

Abanka Vipava d.d., Ljubljana

d.d., Nova Gorica

KOLEKTOR

40

Družba Kolektor ob letošnjem Čipkarskem festivalu poklanja mestu, občanom in vsem prijateljem Idrija celovečerni dokumentarni film *Kolektor 40 let*. Film pripoveduje o ljudeh, ki verjamejo v mesto in svojo tovarno.

Vabimo vse Idrijčane in njihove prijatelje na ogled filma v soboto, 21. avgusta, ob 21. uri, na grad Gewerkenegg.

Pri nastajanju filma so sodelovali

- Alojz Kutin / Andrej Kren / Andrej Virc / Anica Vončina / Anita Čerin Anka Žakelj / Anton Seljak / Biserka Lazar / Bogdan Jovo Kovačič / Bojan Sever / Boris Kogej / mag. Boštjan More / Branko Eržen / Branko Sedej / Ciril Lazar / Damijan Bogataj Damjan Krapš / Dani Velikajne Darko Koren / Davorin Mrak / Dieter Ersing / Drago Bogataj / Emil Bizjak Franc Kacin / Franc Kogej / Franc Petrič / Franc Vidmar / Hartmut Greiner / Heiner Frick / Ivan Čerin Ivan Vihtelič / Ivi Albreht / Ivica Kavčič / Janez Kavčič / Jean F. Martin / Jože Gregorčič / Jože Potočnik / Jože Rupnik / Jožica Freljih Velikajne / Jožica Prelovec Jurij Bavdaž / Jurij Kleindienst Klaus Neussle / Laura Podgornik Ludvik Kumar / mag. Marko Čigale Maja Kovačič / Marija Tušar Marjan Mesarič / Marjanca Močnik Marko Brus / Maro Brus / Martin Kolenc / Melita Carl / Metka Cvelbar Miloš Kermaunar / Mirko Tratnik Nada Petrič / Pavla Jeram / Peter Kernelj / prim. Jože Felc / Radovan Bolko / Rajko Lapajne / mag. Rok Vodnik / Silvester Jesenko / Silvo Kovač / Slavko Moravec / Sonja Plešnar / Stane Seljak / Stanislav Jereb / Stanko Murovec / Stojan Kokošar / Stojan Petrič / Valter Leban / Viktor Crnobrnja / Vili Makuc Vital Wahl / Vojko Boškin / Vojko Božič

Župan o svojem delu in aktualnih problemih

Ne morem se sprizniti in se tudi nikoli ne bom (dokler Občina Idrija ne izbojuje te bitke), da se je v minulih letih »zgodil« zakon o financiranju občin, ki povsem nepravilno razdeljuje denar državne blagajne med slovenske občine, in da občina Idrija ni izvedla nobene uspešne akcije za popravo te krivice.

Po vplačilih v državno blagajno je občina na 8. mestu, po vračanju sredstev v občinski proračun iz državne blagajne pa šele na 147., kar je v popolnem nesorazmerju z dejanskimi potrebami. (s točnimi številkami ne morem postreči, ker nam jih DURS do zdaj še ni predstavil.)

Predlagatelji so zakon zasnovali tako, kot da bi vsi Slovenci živeli v »Panoniji«, kjer je ravninski svet, ni vodnih erozij, ni potresne nevarnosti, ni strahotnih zimskih razmer, ni premikov zemeljskih gmot zaradi rudarskih posegov 500 let trajajočega rudarjenja, ni umirajočih rudarjev zaradi posledic zastрупitev z živim srebrom in radioaktivnostjo, ni poplavnih območij, ni demografsko ogroženega podeželja, mest in vasi, ni razseljenosti prebivalstva po okoliških hribih, planotah in grapah, ni kulturne in tehnične dediščine, ki je potrebna temeljitih posegov, ni dediščine preteklosti italijanske okupacije

... Če pogledamo samo navedeno, vidimo, da bi vsak, ki ima najmanjši občutek za dobro gospodarjenje, takoj opazil, da tukaj nekaj ne drži oziroma da se mu ta računica ne izide. Kaj hočem povedati z vsem tem?

To, da se je tudi pri pripravi tega zakona izkazalo banalno dejstvo, da kdor prej pride, prej melje, kdor je bolj pri koritu, dobi več in da tudi tisti, ki nastopa bolj agresivno, dobi dovolj. (Lobiranje – Idrijčani tedaj nismo bili zraven.)

Sam se sprašujem, kje je pri tem stroka – lokalna uprava, analitika, finančna stroka, kje so pri tem najpreprostejše ocene, na podlagi katerih bi analizirali posledice tega zakona, kje so tu analize vlaganja investicijskega in drugega denarja v občine, kje so realne možnosti vračanja vložene kapitala, in ne nazadnje, kje je socialna komponenta, ki mora te vsebine plemeniti. Preprosto smo se spriznili z dejstvom, da je takšna pač volja poslancev v Državnem zboru, da na tem področju ni mogoče nič narediti, da je treba počakati nove ekipe, volitve ipd. To je samo zavajanje in nezmožnost, da bi bobu rekli bob, saj nekateri vendarle žanjejo, ne da bi vsako leto tudi sejali.

Povedati želim, da če bi se šli argumentirano politiko kreiranja tega prostora, bi morali vse to imeti in na občinah, ki ne morejo financirati osnovnih življenjskih potreb, ne bi bilo slabe volje in ne bi bilo tega silnega prehitavanja na vsakem koraku našega življenja. Upam in želim, da bi to besedilo prebral kdo od odgovornih na Ministrstvu za finance, v Vladi RS, v poslanskih klopih Državnega zbora in še morebiti kdo od mojih prejšnjih županskih kolegov, da bi s svojimi izkušnjami pomagal pri zagotovitvi najnujnejšega denarja v občinski blagajni. (Elaborat primerne porabe smo v Občini Idrija izdelali pred letom dni in ga poslali Vladi RS, pa še nismo prejeli odgovora.)

Z več denarja v občinski blagajni bi lahko odpravili več žgočih problemov cest, podeželja, problemov mladine, socialnih problemov občanov, stanovanjske graditve, turizma in temu ustrezne infrastrukture in še in še ...

Približno v takem zaporedju ste, drage občanke, spoštovani občani v anketi, objavljeni v aprilski številki Komunitatorja, našli probleme, ki vas tarejo v vsakdanjem življenju.

V občini se v popolnoma enakem zaporedju trudimo reševati to problematiko, vendar je treba poudariti, da le v mejah možnega in z denarjem, ki ni strogo namenski.

Zato postopno uresničujemo tudi projekte, za katere dobimo sredstva iz evropskih skladov, se prijavljamo na različne razpise, ne nazadnje pa bomo sredstva za nekatere projekte pridobili tudi po t.i. lizing sistemu in jih odplačali po strogo ekonomskih merilih. Pri tem imam v mislih predvsem ureditev mirujočega prometa v Idriji (zdaj že potekajo priprave za urbanizacijo posameznih delov mesta), spreminjanje prostorske dokumentacije, idejne rešitve za garažno hišo, urejanje zemljiških razmer za postavitev novega trgovskega centra pri Likarci itd.

Pogovarjal sem se tudi s številnimi strokovnjaki, kolegi in izvajalci, da bi skupaj skušali spremeniti razmere na cestnem področju. Tudi z župani severnoprimorskih občin sem se dogovoril, da v najkrajšem času podpisemo akt o skupnem nastopu Severne Primorske za posodobitev lokalnih cestnih mrež in da to »barko« obrnemo v drugo smer.

Država bi morala v doglednem času spremeniti način financiranja in povečati dotacije občini, sicer nam bo razpadajoča cestna infrastruktura v celoti razpadla.

Generalni direktor Primorja Dušan Črnigoj in idrijski župan Damjan Krapš na glavnem križišču v Idriji o onem pri Likarci, katerega ureditev že dobiva končno podobo.

Za ta namen je bila imenovana tudi občinska komisija za realizacijo nove, boljše, primerne porabe, delati pa je začela junija 2004. Zastavljen je temeljni plan,

Občina Idrija je severnoprimska občina z največ kilometri občinskih in lokalnih cest. Skupaj jih je 392 km, od tega je neasfaltiranih še 229 km. Da ne bi bilo pomote, imamo tudi asfaltirane ceste, za katere kot strokovnjak gradbeništva le s težavo rečem, da so asfaltirane, saj so po večini prekrte le z nekaj centimetrov debelo protiprašno asfaltno prevleko. Do kdaj bomo zmožni le takega asfalta? Kje so podporni zidovi, kje so zaščitne ograje, kje so nedrseči asfalti na velikih cestnih naklonih, ki jih je na idrijskem razbrzdanem zemljišču nešteto, kje je varovanje plazin, kje je zavarovanje pred padajočim kamenjem, kje so pravilna odvodnjavanja in zmanjšanje vodnih erozij, kje je, ne nazadnje, neproblematična in učinkovita zimska služba?

Vse to in še veliko več bi bilo treba financirati iz občinske blagajne, vendar ta v zdajšnjih razmerah ostaja na pol prazna, z nedorečeno finančno prihodnostjo.

Vladi RS smo posredovali ustrezne podatke, po počitnicah pa pričakujemo odgovor.

Kljub temu smo v štiriletnem srednjeročnem planu namenili nekaj sredstev za najnujnejše asfaltno prevleke cest, ki jih bomo prenovili leta 2005 in 2006; do tedaj pa bomo krpali obstoječe asfaltno prevleke.

Bližamo se odprtju novega cestnega križišča pri Likarci v Idriji. Želim,

da bi se te otvoritve udeležil tudi naš novi minister za promet dr. Marko Pavliha, saj bi mu le tako lahko tudi v naravi pokazali, kakšno je stanje na področju občinske cestne mreže.

Moje temeljno vodilo pri uresničevanju programa je učinkovito gospodarjenje z denarjem, ki nam je na razpolago, povečanje dotacij države v občinski proračun in dati ljudem tisto, kar si tudi zaslužijo. Gospodarsko je Idrija ena najučinkovitejših občin v Sloveniji, za razvoj širše slovenske skupnosti daje prek davkov in dohodnine velikanska sredstva, za razvoj in program našega javnega sektorja pa ne prosimo za pomoč, ampak zahtevamo, da nam država iz našega že vplačanega denarja zagotovi vsaj povečano PRIMERNO PORABO. ♦

Damjan Krapš

Prvaki leta 2004

Po podatkih, ki jih je v junijski številki, posvečeni prvakom leta 2004, objavil Gospodarski vestnik, so se vse tri največje gospodarske družbe v idrijsko-cerkljanskem industrijskem bazenu na podlagi kazalcev gospodarjenja v minulem letu med trisotimi največjimi podjetji v Sloveniji uvrstile na podobna mesta kot leto prej. Po prihodkih v letu 2003 je najvišje, na 36. mestu, Skupina Kolektor, dve mesti za njo se je uvrstila Skupina Hidria, cerkljanska Eta pa je zasedla 74. mesto. Gospodarski vestnik je letos prvič objavil tudi podatke o ustvarjeni dodani vrednosti na zaposlenega. Iz priložene tabele je razvidno, da je bila v Skupini Kolektor dodana vrednost na zaposlenega v prejšnjem letu 42.500 evrov, to pa jo uvršča na okroglo stoto mesto med trisotimi največjimi slovenskimi podjetji, cerkljanska Eta se je s 23.600 evri uvrstila na 175. mesto, Skupina Hidria pa z 22.000 evri na 189. mesto. Po čistem dobičku se je Skupina Hidria uvrstila na 122. mesto, Eta na 59. in Skupina Kolektor na 24. mesto. Po dobičku na zaposlenega je spet najvišje Skupina Kolektor, in sicer na 111. mestu, sledi ji Eta na 141., Skupina Hidria pa je na 172. mestu lestvice. Objavljena je bila tudi lestvica največjih podjetij po sredstvih in kapitalu. Po prvem je Skupina Hidria med obravnavanimi podjetji na 48. mestu, Skupina Kolektor na 57. in Eta na 82. mestu. Po kapitalu pa je Eta uvrščena na 51. mesto, Skupina Kolektor na 63. in Skupina Hidria na 71. mesto. Iz objavljenih podatkov je razvidno, da so vse tri gospodarske družbe, ki poslujejo v mednarodnem okolju, na lestvici trisotih največjih slovenskih podjetij

dobro uvrščene, to pa se kaže tudi v splošni blaginji ljudi v občinah Cerklje in Idrija ter v domala zanemarljivi brezposelnosti. ♦

Inventura državnozbornskega poslanca ZLSD

Sama Bevka

Uredništvo: Dva mandata sta za vami. V prvem ste bili poslanec opozicije, v drugem pa vladne koalicije. Se je zaradi tega vaše delo v prvem in drugem mandatu razlikovalo, morda tudi v doseženem v dobro lokalnih skupnosti oziroma 11. volilnega okraja v I. volilni enoti, kjer nameravate znova kandidirati?

Bevk: Spoznal sem torej obe plati medalje. Delo poslanca v vladni koaliciji se občutno razlikuje od dela v opoziciji. Predvsem je napornejše, saj smo se morali v zakonodajno delo vključiti že v fazi tako imenovanega usklajevanja med strankami vladne koalicije, še preden je neki zakon sprejela vlada. Ko zakon sprejme vlada, v državnem zboru niso več mogoči občutni popravki, čeprav se je razmeroma pogosto dogajalo tudi to. Koalijska usklajevanja so potekala za zaprtimi vrati, velikokrat je bilo zelo burno, skoraj vedno pa smo na koncu vednarle našli skupni jezik. Kot poslanec vladne koalicije sem lahko neposredno vplival na posamezne odločitve, na primer pri pisanju zakona o kulturnem tolarju ali pri sprejemanju državnih proračunov. Skoraj pri vsakem proračunu sem v okviru koalijskega usklajevanja dodatno uveljavil kakšen nov odsek državne cestne mreže v svojem volilnem okraju.

Uredništvo: Katere dosežke si štejete za osebni prispevek, kateri je tisti, ki po vašem šteje največ?

Bevk: Na prvo mesto bi postavil dopolnitev Zakona o preprečevanju posledic rudarjenja v Rudniku živega srebra Idrija, na drugo pa Zakon o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi za obdobje 2004–2008. Uveljavil sem tudi amandma na Zakon o igrah na srečo, tako da se koncesijske dajatve ne štejejo v osnovo za izračun finančne izravnave občin. Tako sta občini Idrija in Cerkno pridobili nov sistemski finančni vir. V Zakon o temeljnih razvojnih programih na področju izobraževanja in znanosti za obdobje 2003–2008 pa sta bili vključeni popolna prenova idrijske gimnazije in zidava nove šolske telovadnice.

Uredništvo: Navadno smo zapisali, da je Bevk spet »zrihtal« toliko in toliko denarja iz državnih virov. Verjetno ni

lahko sešteti vsega, kar je bilo na tak ali drugačen način pridobljeno, pa vendar, ali bi lahko presodili, za koliko letošnjih idrijskih občinskih proračunov je bilo vsega skupaj?

Mandat 1996–2000: postavil 47 poslanskih pobud in vprašanj.

Mandat 2000–2004: postavil 43 poslanskih pobud in vprašanj.

Skupaj sem torej zastavil 90 poslanskih pobud in vprašanj, daleč največ med vsemi poslankami in poslanci ZLSD, v zadnjem mandatu tudi največ med poslanci koalicije.

Število nastopov: od septembra 2002 do julija 2004 sem na plenarnih zasedanjih državnega zbora nastopil 40-krat, od tega sem 18-krat predstavljal stališča poslanske skupine ZLSD, 22-krat pa sem razpravljal.

Število glasovanj od oktobra 2000 do julija 2001: 3563, največ v poslanski skupini ZLSD (npr. Potrč dve manj: 3561)

V odstotkih je to 84 %.

Na podlagi tega smo računali udeležbo na seji: v rangu 100 do 91 % – en poslanec, v rangu 81 do 90 % – 14 poslancev.

Bevk: Na podlagi zakona o kulturnem tolarju ter iz drugih sredstev sta občini Idrija in Cerkno v obdobju 1997–2003 za obnovo kulturne dediščine in nekatere naložbe v javne zavode pridobili 293 milijonov tolarjev, za obdobje 2004–2008 pa zakon predvideva še 787 milijonov tolarjev, skupaj torej milijardo in 80 milijonov tolarjev. Za obdobje 2003–2006 je v obeh občinah v državnih proračunih in razvojnih načrtih države 13 odsekov državne cestne mreže, za katere bo država namenila milijardo in 820 milijonov tolarjev. Projekt tako imenovane rehabilitacije Keltike v prejšnjem mandatu je bil vreden več kot tri milijarde tolarjev. Za prenovu poslopja gimnazije in graditev nove telovadnice je v proračunih in razvojnih načrtih države za obdobje 2004–2006 zagotovljenih 914 milijonov tolarjev. Iz naslova rudarske škode je Idrija po današnjih revaloriziranih cenah v obdobju 1996–2004 pridobila 685 milijonov tolarjev. Iz novega systemskega vira iz naslova koncesijskih dajatev od prirejanja posebnih iger na srečo pa občinama Idrija in Cerkno pripada dodatnih 160 milijonov tolarjev na leto. Žal mi je za natančen izračun, predvsem za obdobje 1996–2000, zmanjkalo časa, pa tudi sicer bi za naštevane projektov porabili preveč prostora. Podrobnosti so razvidne iz mojih stotih pisem s poslanskega sedeža 108. Samo navedene številke so za nekaj letnih občinskih proračunov.

Uredništvo: Po navadi se delo ne konča s koncem mandata. Marsikateri projekt je še v nastajanju ali pa poteka. Ali nam lahko poveste, kaj načrtujete v novem mandatu? Kako boste poskrbeli za kontinuiteto, če na jesenskih državnozbornskih volitvah ne boste izvoljeni? Je bilo tudi kaj, česar vam v tem mandatu ni uspelo uresničiti?

Bevk: Z vsemi svojimi močmi si bom prizadeval za sprejetje Nacionalnega programa posodobitve državne cestne mreže nacionalnega pomena za obdobje 2006–2015, v katerem bosta ustrezno ovrednoteni državni cesti Logatec–Idrija–Tolmin–Robič in Cerkno–Škofja Loka. Med projekte, ki potekajo in za katere upam, da bodo realizirani v prihodnjem mandatu, pa prištevam zidavo novega doma upokojencev v Idriji. Seveda bom pozorno spremljal in bedel nad realizacijo vseh tistih projektov, ki so že

dobili svoje mesto v državnih proračunih. Žal mi je, da nam Partizanske bolnišnice Franja ni uspelo uvrstiti v seznam svetovne dediščine pri Unescu, zato bom predlagal, naj Vlada Republike Slovenije ponovi kandidaturo. Če na tokratnih volitvah ne bom izvoljen, bo vse te projekte zelo težko uresničiti, kljub temu pa ne bom vrgel puške v koruzo.

Uredništvo: Letošnja predvolilna kampanja bo presenetljivo kratkotrajna, zato se je začela že zelo zgodaj. Na državni ravni smo pričali interpelaciji, na lokalnih ravneh že nekaj časa letijo polena pod noge. Če nekoliko špekuliramo, lahko zapišemo, da sta bila iz predvolilnega golaža že primer iz spodnjeidrijske krajevne skupnosti in najnovejša zavrnitev ponujenega terenskega vozila gasilcem na Bukovem ter usmerjena v slabljenje nasprotnega tabora.

Bevk: Površno in nestrokovno pripravljena interpelacija SDS in NSI se lahko predlagateljema Janezu Janši in Andreju Bajuku ter devetim sopodpisnikom vrne kot bumerang. Vladna koalicija bo morebitno razpravo v državnem zboru izrabila za inventuro

Izjava podpore

Za Idrijčane in Idrijo je zelo pomembno, da podprejo kandidata, ki je že več let poslanec v državnem zboru, ter mu s tem omogočijo nadaljevanje njegovega dela in politično delovanje, ki je tako ali drugače prispevalo k razvoju naše občine. Sodelovanje s poslancem Samom Bevkom je bilo vseskozi korektno.

Junij 2004

*Predsednik Skupine Kolektor
Stojan Petrič*

svojega uspešnega dela v minulih štirih letih. Primer iz spodnjeidrijske krajevne skupnosti je že pozabljen in prav je tako, za primer na Bukovem pa lahko rečem le to, da se »šenkemu« konju ne gleda v zobe. Sam večkrat rečem, da traja moja volilna kampanja štiri leta, saj se je treba dokazovati vsak dan sproti, v mesecu dni predvolilne kampanje pa velikih preobratov gotovo ni mogoče narediti. Nizkih udarcev pa se ne bojim. Kljub vsemu upam, da bo kampanja v

našem volilnem okraju korektna. Sam se umazane kampanje nisem šel še nikdar in to lahko obljubim tudi tokrat.

Uredništvo: Kakšne so vaše napovedi glede na najnovejšo koalicijsko povezavo? Kakšen državni zbor in posledično vlado utegnemo imeti od jeseni? Strokovnjaki s področja politologije pravijo, da je za preobrat potrebno najmanj desetletje. Je letošnja jesen za kaj takega že primerna?

Bevk: Mislim, da še ne. Čeprav se je z izglasovanjem nezaupnice vladi dr. Janeza Drnovška spomladi leta 2000, potem ko je iz nje izstopilo deset ministrov SLS, politični preobrat že zgodil. Spomniti vas moram na pol leta trajajočo vladavino Bajukove desne vlade, ki pa je potem neslavno pogorela na jesenskih volitvah. Mislim, da bo rezultat letošnjih volitev zelo tesen, podoben tistemu leta 1996. Sam si želim, da bi ZLSD znova lahko stopila v vlado in oblikovala levosredinsko koalicijo. Zaradi proporcionalnega volilnega sistema pa niso izključene tudi drugačne povezave. Prepričan sem, da so letošnje volitve priložnost za ZLSD. ♦

Formula kredita

1.000.000 SIT = 30 minut

Se vam je nabralo za milijon želja? Vas mika, da bi šli na počitnice, zamenjali avto, kupili novo pohištvo ali si izpolnili več drobnih želja? Če na osebni račun NLB več kot 6 mesecev prejimate plačo ali pokojnino, poslujete z vsaj eno plačilno kartico NLB in boste posojilo odplačevali prek trajnega naloga vam odobrimo posojilo brez dodatnih papirjev, do milijona tolarjev v 30 minutah.

Posojilo vam bomo odobrili za največ 5 let, brez plačila zavarovalne premije! Mesečna obveznost se med odplačevanjem posojila ne spreminja. Če želite višje posojilo, se oglasite v poslovalnici, ki vodi vaš osebni račun in se dogovorite o podrobnostih.

V poslovalnicah NLB vam je, ne glede na to kje imate odprt svoj osebni račun, na voljo tudi osebno posojilo, ki ga lahko zavarujete s plačilom zavarovalne premije ali poroki. Višina tega posojila je omejena z vašo kreditno sposobnostjo in časom odplačevanja posojila.

Podrobnejša pojasnila so vam na voljo na spletnem naslovu www.nlb.si in v:

Poslovalnica Nova Gorica, tel.: 05 335 88 49,
Poslovalnica Ajdovščina, tel.: 05 364 11 75,
Poslovalnica Mercator, tel.: 05 330 83 50,
Poslovalnica Idrija, tel.: 05 372 06 00,
Izpostava Cerklje, tel.: 05 377 48 00.

Ljubljanska banka

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana

Podružnica Nova Gorica

Junij 2004

5. junij – Idrijska Območna obrtna zbornica je pripravila 21. športne igre obrtnikov primorsko-notranjske regije. Udeležilo se jih je 350 predstavnikov iz 11 od skupaj 13 OOZ od slovenske obale do osrednje Slovenije. Zmagala je ekipa novogoriške OOZ pred tolminsko in vrhniško.

17. junij – Z odprtjem Vojnega muzeja v Idriji se je še povečala kulturno-zgodovinska ponudba kraja. V zasebni hiši, na pol poti med Antonijevim rovom in gradom Gewerkenege, je dolgoletni zbiratelj Slavko Moravec na ogled postavil svojo zasebno zbirko vojnih predmetov in dokumentov. Botra otvoritve sta bila Sonja Butina, ki je Moravcu odstopila prostor, in Marjan Vidmar, ki je prispeval svojo generalsko uniformo.

19. junij – Lovska družina Krekovše je praznovala 50-letnico delovanja. Nastala je na podlagi leta 1953 sprejetega predpisa, da posamezno lovišče ne sme biti večje od šest tisoč hektarjev. Vanjo se lovci niso radi vpisovali, predvsem zaradi nedostopnosti terena, na katerem se je razprostiralo njeno lovišče, kot tudi zaradi divjega lova, ki je bil v odročnih krajih pogost, pri tem pa so »raubšiči« tudi streljali nanje.

19. junij – Borčevska organizacija Idrija-Cerkno je skupaj s prebivalci Idrijskega Loga pripravila pohod na Brinov grič, na katerem je bil med drugo svetovno vojno partizanski tabor legendarnega primorskega narodnega heroja Janka Premrla - Vojka in njegovih soborcev. Zbrane je nagovoril poslanec ZLSD Samo Bevč.

22. junij – Na dan sv. Ahacija Idrijčani praznujejo svoj občinski praznik. Ob tej priložnosti so se spomnili najzaslužnejših in jim podelili priznanja in nagrade. Nagrado Jožefa Mraka za leto 2004 je prejelo PD Idrija ob 100-letnici svojih prizadevanj

za ohranjanje in spodbujanje planinske dejavnosti, nagrade občine pa PGD Dole za dolgoletno uspešno dejavnost, Združenje terapevtskih skupnosti v PBI za tridesetletno inovativno delo ter Pavel Magajne za prispevek k živahnejšemu utripu življenja v KS Krnice-Masore. Nagrada za mladega ustvarjalca je tokrat pripadla Borutu Božiču za vidne dosežke v kolesarstvu.

23. junij – Izšel je ponatis pomembnega domoznanskega dela o Idriji Naš idrijski kot, knjige, ki jo je leta 1936 napisal nekdanji idrijski publicist ter politični in kulturni delavec Lado Božič. Delo, ki je dandanes že velika redkost, je znova izdalo naše založniško podjetje FMR – MEDIA, dopolnjeno pa je z avtorjevo avtobiografijo in spremno besedo profesorja Janeza Kavčiča.

24. junij – Z odprtjem razstave risb in fotografij s planinsko tematiko so v idrijski mestni galeriji zaznamovali 100-letnico PD Idrija, ki se je v zgodovino vpisalo kot eno najstarejših pri nas. Društvo so ustanovili na pobudo profesorja na idrijski realki Maksa Pirnata. Po njem so poimenovali tudi koč na Javorniku, odprto leta 1907. Zdaj društvo upravlja le še s koč na Hleviških planinah, to pa prav letos prenavljajo.

26. junij – V spomin na tragični dogodek na dan pred kresnim večerom leta 1943, ko so namesto kresov gorele domačije in so tuji vojaki sejali smrt po vojskarski planoti, Vojskarji praznujejo svoj praznik. Z letošnjim so se poklonili spominu na pesnika, pisatelja, rojaka Črtomirja Šinkovca. Spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši je odkril pesnikov prijatelj dr. Emil Cesar.

26. junij – Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Idrija-Cerkno je pred lovsko koč na Vojskem razvilo društveni prapor. Zbrane je nagovoril poslanec v evropskem parlamentu Jelko Kacin, ki je med vojno za Slovenijo vodil ministrstvo za informiranje.

27. junij – Na Lajšah nad Cerknim so pripravili tradicionalno škofijsko slovesnost v spomin na vse žrtve okupacije in revolucije na Primorskem pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej. Letos mineva 13 let, odkar so se verniki prvič zbrali na Lajšah.

Julij 2004

1. julij – V razstavišču Nikolaja Pirnata na gradu Gewerkenege so odprli gostujočo razstavo z naslovom Zgodbe muzejskih

predmetov, ki jo je po knjigi Tee Černe pripravil Muzej Velenje.

2. julij – Športnih iger Hidrie se je udeležilo rekordno število delavcev hčerinskih družb in njihovih svojcev. Organizatorji so poskrbeli za pester razvedrilni, športni in tekmovalni program. Najbolj je občinstvo navdušil komaj devetletni kaskader Aleks Cvetkov, ki se je s svojimi motorističnimi vragolijami že vpisal v Guinnessovo knjigo rekordov.

25. julij – KPD Planika Vojsko je ob praznovanju Jakobove nedelje pripravilo glasbeno prireditev z naslovom »Pri nas je pesem doma«. Predstavilo se je več družin z Vojskega in iz Gorenje Trebuše, ki še vedno najdejo čas za skupno prepevanje starih ljudskih pesmi.

27. julij – Zavarovalnica Triglav je v Godoviču odprla zavarovalniško pisarno, četrto tovrstno na Idrijskem. Na ta način skušajo približati svoje storitve zdajšnjim in potencialnim poslovnim partnerjem v kraju, ki se gospodarsko najhitreje razvija in zato tudi najhitreje širi.

27. julij – Na Mestnem trgu v Idriji so začeli izvajati obsežna preureditvena dela. Zato so spomenika NOB in doprsni kip dr. Aleša Beblerja začasno preselili na ograjeno dvorišče Komunale, od tam pa so neznanci Beblerjev kip odnesli neznanu kam.

30. julij – V Idriji se je v organizaciji tamkajšnjega Društva godbenikov in ljubiteljev glasbe začel tretji mednarodni festival tanga. Na njem se je med drugimi občinstvu predstavil tudi domači harmonikar Marko Hatlak.

Gradnja umobolnice v Idriji

Italijanski okupator je zapustil v Idriji veliko kasarno, postavljeno na pobočju, do katere je speljana cesta. Čeprav je bila v strateškem oziru zelo nelogično postavljena, je vendar imela nalogo, da brani krivične meje italijanskega imperializma. Narodnosvobodilna borba pa je pokazala, da za zmago niso odločilni milijoni, pač pa srce in hrabrost. Vsega tega pa je fašistom manjkalo, zato tudi kasarna ni mogla odigrati one vloge, ki ji je bila določena. Še večja škoda pa je bila napravljena na njej po vojni, ker je v glavnem služila izkopavanju gradbenega materiala.

Mestni ljudski odbor si je dolgo belil glavo, kateremu praktičnemu namenu naj bi služila v bodočnosti. Sprva je bila namenjena strokovnemu šolstvu, nato onemoglim, vendar so se vsi ustrašili velikih investicij, ki jih je zahtevalo popravilo. Lansko leto pa je bila končno najdena res posrečena rešitev, ko so iz Ljubljane zaprosili, da bi se poslopje odstopilo za umobolnico, čemur je mestni odbor rade volje ustregel. Vse formalnosti in pripravljalna dela so bila naglo opravljena in že lani je bilo poslopje zavarovano pred nadaljnim razpadanjem. Svet za socialno skrbstvo in zdravstvo LRS je letos določil 80 milijonov za prva adaptacijska dela, katera je prevzelo Gradbeno podjetje "Zidgrad" v Idriji. Dela so sedaj v polnem razmahu in se izvršujejo s pospešenim tempom.

Računamo, da bo poslopje že konec prihodnjega leta lahko sprejelo preko 400 bolnikov in nekaj manj kot 100 osebja. Umobolnica bo organizirana kot samostojna ustanova, ki bo v tesni povezavi s centralo na Studencu pri Ljubljani ter bo v glavnem sprejemala neozdravljive bolnike ali take, katerih zdravljenje traja dalj časa, ki pa niso nevarni okolici.

Mestni ljudski odbor v Idriji je že na eni zadnjih sej imenoval nekak upravni odbor, katerega za sedaj vodi tov. Strnad Stane, ki bo skrbel za pravilno organizacijo vseh del in za bodoče osebje umobolnice. Glavna dela pa bodo seveda še vodili strokovnjaki iz Ljubljane, ki bodo tudi pozneje dodeljevali bolnike v idrijsko umobolnico.

Tako bo še en objekt, ki naj bi po zamisli italijanskih osvajalcev služil napadalnim namenom, prešel v službo človekoljubnosti, Idrija pa bo pridobila novo ustanovo, ki bo zanjo tudi velikega gospodarskega pomena.

L.S.

Slovenski Jadran, 17.9.1954

Lep uspeh Turističnega društva v Idriji

Lansko leto je bilo ustanovljeno v Idriji Turistično olepševalno društvo, ki ima tudi svoj urad pri hotelu Soča in je že v prvem letu doseglo velike uspehe pri olepšavi mesta, posebno pri ureditvi sprehajališča po "Rakah". Letos se je lotilo mnogo težjega objekta, ureditve zabavnega prostora v "Mejci". V času italijanske okupacije je bila tu lepo urejena otroška helioterapija, ki pa je med vojno in delno tudi po vojni razpadla. Turistično društvo je letos s prav majhnimi stroški preuredilo ta objekt v zabavni prostor, ki bo istočasno lahko služil tudi za razne kulturne prireditve na prostem, obenem pa bo tu posloval tudi bufet, ki bo odprt od zgodnje pomladi do pozne jeseni. Ker leži tik ob Idriji, bodo tudi kopalci našli v njem lepo razvedrilo.

Otvoritev celotnega objekta bo v turističnih dneh 17. in 18. julija. V soboto, na predvečer otvoritve, bo gostovala DPD "Svoboda" z vokalnim koncertom, v nedeljo dopoldne bo imelo društvo svoj redni letni občni zbor, popoldne in zvečer pa bo velika ljudska veselica. Istočasno pa bo v notranjih prostorih turistična razstava, združena s čipkarsko razstavo in sejmom, kjer si bodo gostje lahko tudi kupili najlepše čipke.

Tako bo v Idriji urejen prostor, ki je do sedaj vzbujal radi svoje neurejenosti spogledovanje posebno pri tujcih.

L.S.

Slovenski Jadran, 9.7.1954

Za novo planinsko kočo na Črnem vrhu med Poreznom in Blegošem

Družina cerkljanskih lovcev, ki ima velike tradicije še iz časov avstro-ogrske monarhije, je takoj po osvoboditvi povečala svojo družino. Na zadnji seji so sklenili, da bodo pod Črnim vrhom, kjer je že od nekdaj bogat lov, zgradili planinsko zavetišče. Nekateri dvomljivci (ki pa jih ne manjka!) so utihnili, ko je inženir iz Ljubljane naredil načrt.

Kakšna bo nova koča? Dolga bo 80 metrov, v pritličju bodo garaže za vse vrste vozila, prostori za igre, v nadstropju pa spalnice za večdnevne obiskovalce. Koča bo po velikosti presegala vsa planinska zavetišča v bližnji in daljni okolici. Gradnja bo trajala predvidoma eno leto.

Vsako nedeljo so lovci na delu. V kratkem bodo speljali cesto do koče. Vsi so zelo navdušeni nad gradnjo in požrtvovalno pomagajo, najbolj pa se je za zadevo zavzel tovariš Janez Rojc, ki je vedno prvi na delu. Okoliški kmetje so darovali za kočo mnogo lesa, ostale organizacije pa bodo gradnjo gmotno podprle.

Nova koča, ki jo bodo izročili v oskrbo planinskemu društvu v Cerknem, bo odprta poleti in pozimi. Na Črnem vrhu je namreč zelo primeren teren za smučarje in dohod ni težak, ker je do te višine speljana avtomobilska cesta. S Črnega vrha je zelo lep razgled na cerkljansko dolino, na Črno prst, Triglav, Krn, Matajur in druge vrhove.

Izletniki, turisti in planinci, ki vsako leto obiskujejo bolnico Franjo, se bodo radi zapeljali tudi na Črni vrh in se tam v tistem miru in čistem gozdnem zraku razvedrili v novi lovski koči.

M.M.

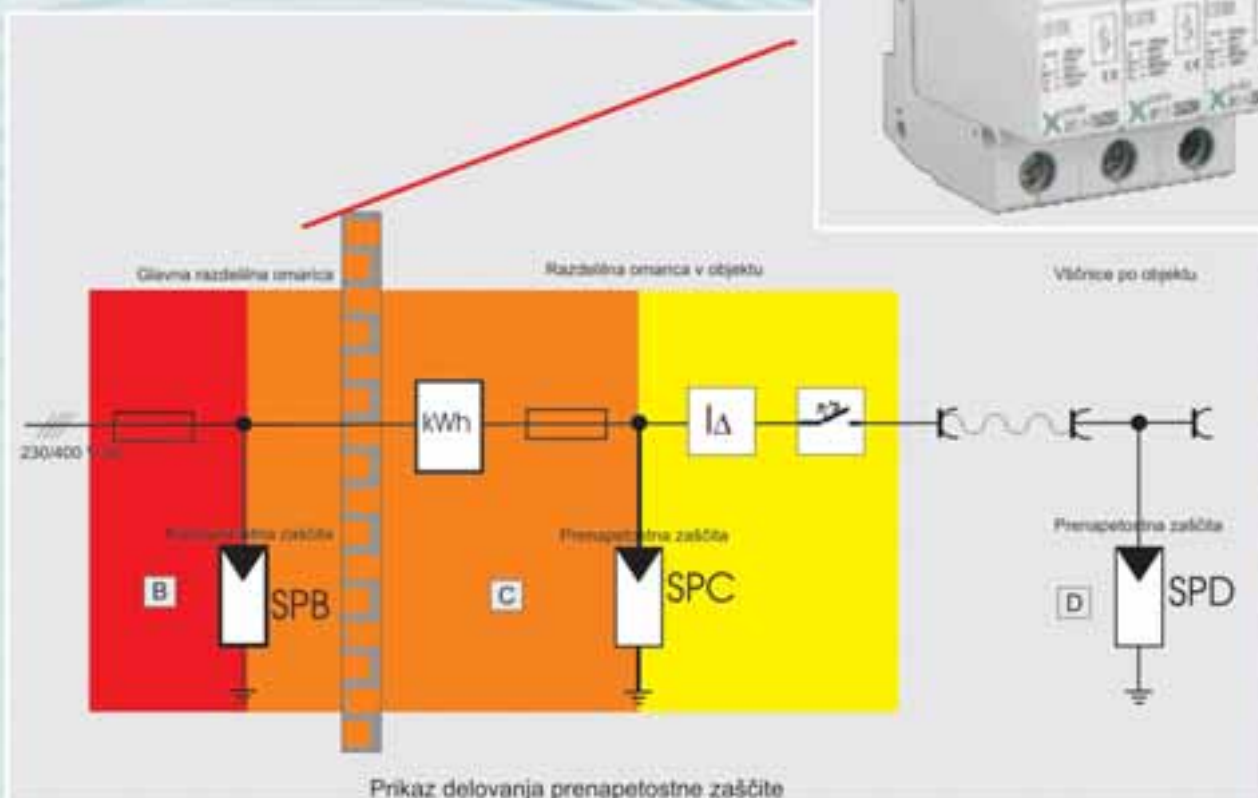
Slovenski Jadran, 10.9.1954

Zaštna in profilna

SYNATEC

www.synatec.si

Želite zaščititi vaše električne aparate pred udarom strele?

Prenapetostna zaščita Moeller je prava rešitev

Ko vam v trgovini prodajo občutljivo električno napravo (PC, DVD, TV, telefon, modem,...), vam svetujejo, da kupite tudi prenapetostno zaščito. Prav je, da upoštevate priporočilo trgovca, saj tako relativno poceni zavarujete svoj novi aparat.

Zmotno je mišljenje, da ste s tem zaščitili željeno napravo. Zaščito, ki je v obliki vtičnice ščiti samo do prenapetosti 600V. Ob udaru strele na naše omrežje pride višja napetost, nam nabavljena zaščita ne zadostuje več in poškodba na električni napravi je neizogibna.

Kako to vrzel odpraviti? Pravilna postavitev je predstavljena v zgornji shemi. Če je objekt izpostavljen večkratni prenapetosti oz. udaru strele, priporočamo kompletno prenapetostno zaščito razreda B, C in D. S takšno inštalacijo prenapetostne zaščite zmanjšamo oz. obvladamo energijo do te mere, da obvarujemo naše električne naprave nepoškodovane. Če je verjetnost udara strele minimalen, priporočamo inštalacijo prenapetostne zaščite razreda C in D.

Moeller vam ponuja celovito prenapetostno zaščito (razreda B; SPB-..., razreda C; SPC-S-... in razreda D; SPD-S-... in VDK).

Informacije
Synatec d.o.o. Idrija
Vojkova 8b
5280 Idrija
tel.: 05/37 20 650
Faks: 05/37 20 660
info@synatec.si
www.synatec.si

MOELLER

Think future. Switch to green.

KOLEKTORGROUP

KOLEKTORGROUP ČASOPIS • avgust 2004

7 Vzdrževanje Kolektorjevih objektov doma in po svetu

- vzdrževati opremo ni lahko. Pomagamo si z usposobljenimi ljudmi in s sodobnimi komunikacijskimi tehnologijami

9 Bomo dlje časa v službi

- predsednik uprave Skupine Kolektor predlaga podaljšanje delovnega časa s 40 na 42 ur in pol. Delavcem bi dodatne ure plačali, država pa bi se odpovedala prispevkom, davku na plače in dohodnini iz povečanega obsega dela, predlaga Stojan Petrič. Pridobijo vsi.

Sedmi Dan Kolektorja

Modra dvorana v Idriji je bila 17. julija polna do zadnjega kotička. Tako imenovanega Dneva Kolektorja se je udeležilo približno 700 delavcev, ki so zaposleni v tem idrijskem koncernu. Zbrane je ob tej priložnosti nagovoril tudi predsednik uprave Kolektor Group Stojan Petrič in jih seznanil s poslovanjem koncerna v prvem polletju tega leta. Kot je povedal, je poslovanje podjetja dobro, in če se bo tako nadaljevalo tudi do konca leta, potem lahko po njegovih besedah zaposleni pričakujejo trinajsto plačo oziroma božičnico. Seveda ga je občinstvo ob teh besedah nagradilo z burnim aplavzom, prav tako kot tudi za predlog, da bi Dan Kolektorja, ki so ga letos pripravili že sedmič zapored, predrugačili v Družinski dan Kolektorja, na katerem bi se odslej poleg članov kolektiva na vsake dve ali tri leta zbrali tudi njihovi družinski člani. Potem so razglasili inovatorje leta 2003. Priznanje za tehnične izboljšave je prejel Jože Kavčič iz idrijskega Ascoma, za koristne predloge Stojan Benčina iz izolskega Prokola, za male izboljšave pa Robert Vončina iz Divizije B Kolektorja Pro. Sledila je razglasitev zmagovalcev v športnih igrah Kolektorja. V skupni razvrstitvi je slavila Divizija B, ki je kljub zagnanemu športnem udejstvanju svojih delavcev po besedah direktorja Silvestra Jesenka v zadnjem času edina med divizijami Kolektorja Pro prodajala za več kot milijon evrov komutatorjev na teden. Najboljša ekipa med ženskami je postala ekipa Ascoma in zunanjih partnerjev, med moškimi ekipami pa je pokal pripadel Diviziji A. Dneva Kolektorja so se poleg delavcev iz domačih podjetij Skupine udeležili tudi predstavniki hčerinskega podjetja Kautt&Bux.

Pred tem so si lahko delavci v Filmskem gledališču v Idriji ogledali dokumentarni film o 40-letnem razvoju Kolektorja, v Rudniški dvorani pa mono komedijo.

AKTUALNO

Stojan Petrič, predsednik uprave Kolektor Group, in Darko Koren, direktor podjetja Areko iz Drežnice sta podpisala pogodbo o odpisu terjatve v višini nekaj več kot 3 milijone tolarjev, nastale po prodaji poslovnih prostorov. Podjetje Areko je leta 2001 poslovne prostore delno že plačalo, potem pa mu je zmanjkalo denarja. Vodstvo Skupine Kolektor se je odločilo terjatev odpisati zaradi številnih naravnih nesreč, ki so v zadnjih letih prizadele te kraje, in tudi zaradi nedavnega potresa. Podjetju Areko, v katerem je zdaj zaposlenih deset delavcev brez poklicne izobrazbe ali s končano srednjo šolo, tako ne bo treba odpuščati delavcev, Drežnici in okoliškim krajem pa bo s svojim nemotenim poslovanjem omogočilo nadaljnji razvoj. Kolektor je krajanom Drežnice pomagal že leta 1991, ko so gradili nov gasilski dom.

Vseh deset slušateljev iz Kolektorja je uspešno opravilo vse izpite dveletnega konzorcijskega magistrskega študija, ki ga je v okviru partnerstva med Ekonomsko fakulteto in štirimi uspešnimi podjetji (Cimos, Domel, Iskra Avtoelektrika in Kolektor) izvedel Center za izpopolnjevanje in svetovanje Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani. Slušatelji so opravili po 16 izpitov z zelo visoko povprečno oceno. Kot smo izvedeli, podiplomski študentje menedžmenta načrtujejo zagovore svojih magistrskih nalog spomladi prihodnje leto. Naloge naj bi bile uporabne v Skupini Kolektor, saj bodo avtorji z njimi reševali ključne probleme. Kljub temu da so kar precej časa prebili na predavanjih, delo, ki ga slušatelji opravljajo v podjetju, ni trpelo, za to pa si zaslužijo še posebne pohvale.

Sedmi Dan Kolektorja

Inovatorji leta 2003 po razglasitvi še v objektivu s predsednikov Skupine Kolektor in direktorji njihovih družb. Za svoje dosežke bodo nagajeni z obiskom sejma »Ideje - izumi - novi produkti«, ki bo od 28. do 30. oktobra v Nürnbergu v Nemčiji.

Predstavniki zmagovalnih ekip niso skrivali zadovoljstva, čeprav so tekmovali v duhu Coubertenovega načela »važno je sodelovati«. Predvsem na slednjem je poudarek športnih iger Kolektorja.

Filmski upodobitvi 40-letne zgodovine družbe, praznovanje je zaznamovalo lanski Dan Kolektorja, je za razvedritev duha sledila še dramska predstava Špas teatra v Rudniški dvorani in kasneje v Modri Dvorani prijeten večer ob zvokih glasbe.

Z rastjo Kolektorja se številčno krepi tudi kolektiv. Domačim delavcem se pridružujejo novi. Tokrat je bilo spet na Dnevu Kolektorja najštevilčnejše zastopstvo iz nemškega Kautt&Buxa. Pred prireditvijo v Modri dvorani jih je direktor Divizije B Silvester Jesenko popeljal skozi proizvodne prostore.

Nagrada inovator leta 2003

Tehnične izboljšave: JOŽE KAVČIČ (ASCOM)

Že trideset let dela kot urejevalec in skrbnik orodij za štancanje Cu-lamel. Zadnjih pet let je zaposlen v podjetju Ascom. V teh letih je nenehno iskal nove, izvirne izboljšave za orodja za štancanje, pa tudi druge tehnološke izboljšave, s katerimi je pomembno prispeval k izboljšanju kakovosti Cu-lamel in sestavljenec, ki jih izdelujejo v okviru avtomatskega sestavljanja. Prav tako je s svojimi inovativnimi posegi skrajšal čase zastojev pri strojih, povečal storilnost in skrajšal čase za urejanje strojev. Še posebej uspešen je bil leta 2003, saj je s svojimi tehničnimi izboljšavami in koristnimi predlogi občutno zmanjšal stroške za izdelavo posameznih orodij in s tem ustvaril znatne prihranke.

Njegove inovacije v letu 2003 so:

• Tehnične izboljšave:

- orodje za izsek lamel za HPP-komutatorje,
- oblikovni blok in nož za velike lamele,
- ekonomično oblikovana matrica.

• Koristni predlogi:

- štancanje lamel z dodatno oznako,

- predelava oblikovne matrice,
- orodje za izsek lamel,
- prilagoditev orodij za štancanje PP-lamel.

Za njegov prispevek k stalnemu izboljševanju kakovosti izdelkov in delovnih razmer mu je bila podeljena nagrada »INOVATOR LETA 2003 za področje TEHNIČNIH IZBOLJŠAV«.

Male izboljšave: ROBERT VONČINA (Divizija B)

Zaposlen je kot specialist za brizganje profilnih komutatorjev, na svojem delovnem mestu s svojimi inovacijami samoiniciativno skrbi za povečevanje produktivnosti, za izboljševanje kakovosti izdelkov in zmanjševanje vpliva brizgalnih strojev in pripadajočih naprav na delavce in okolje. Dejavno sodeluje pri izboljšavah brizgalnih orodij in tudi procesa brizganja samega. Svoje inovativne ideje dosledno prenaša v proizvodni proces ter hkrati spremlja in vrednoti njihovo učinkovitost.

Za njegove številne izboljšave v minulem letu, med temi je en koristen predlog in trinajst malih izboljšav, mu je bila podeljena nagrada »INOVATOR LETA 2003 za področje MALIH IZBOLJŠAV«.

Koristni predlogi : STOJAN BENČINA (PROKOL)

Že od samega začetka prenosa HB-linij v Izolo je STOJAN BENČINA gonilna sila inovativne dejavnosti v Prokolu. Priložnosti za izboljšave odkriva na vseh področjih proizvodnje in jih tudi uspešno uresničuje, hkrati pa k takemu načinu dela spodbuja tudi svoje sodelavce.

Njegova največja izboljšava doslej je bilo povečanje storilnosti brizgalnih strojev Bucher za 17 odstotkov, s tem pa je v minulih treh letih podjetju prihranil 315.000 evrov.

Leta 2003 je izvedel naslednje izboljšave:

• Tehnična izboljšava:

- zmanjšanje prostornine brizgalnih kanalov, s čimer je prihranjenih 4,6 tone mase in odpada oziroma 20.000 evrov na leto.

• Koristni predlogi:

- podaljšanje življenjske dobe ciklonskih izločevalnikov;
- izboljšana izmetalna priprava na stružnici Benzinger;
- hitrejšje zaviranje vretena na stružnici Benzinger, s čimer se je delovni proces skrajšal za 10 odstotkov;

- skrajšanje stebila stružnega noža;
- dvodelne krivine za lažje in trikrat hitrejšje nastavljanje HBZ-linij;
- protihrupna zaščita vibracijskih dodajalnikov;
- zmanjšanje velikosti brizgalne puše.

Za njegove dosežke na področju inovativne dejavnosti mu je bila podeljena nagrada »INOVATOR LETA 2003 za področje KORISTNIH PREDLOGOV«.

Poslovanje podjetij v skupini Kolektor

januar - junij 2004

KOLEKTOR

Poslovanje družbe Kolektor Pro je bilo v prvem polletju tega leta uspešno in primerljivo z letom 2003. Prodaja je bila za 19 % večja od načrtovane in za nekaj manj kot 10 % večja od tiste v minulem letu. Naročila za dobave v avgustu so bila skoraj tako obsežna kot za dobave v juliju. Zato je proizvodnja na ozkih grlih potekala tudi prvi teden kolektivnega dopusta. Ugodni so tudi drugi kazalci poslovanja, izmet je nižji od načrtovanega, prav tako pa v družbi tudi niso prejeli večjih reklamacij.

KAUTT & BUX

Družba KAUTT & BUX je v prvih šestih mesecih tega leta v primerjavi z načrtovanimi cilji ustvarila za 2,4 % več prihodkov od prodaje. V primerjavi z enakim obdobjem leta 2003 pa so ti prihodki za 2,5 odstotka manjši. V obratu Dornstetten je prodaja kljub manjšim količinam kar za 4,9 % večja od načrtovane. V obratu v Herrenbergu je prodaja za 1,2 % večja od načrtovane, za 1,7% pa je večja tudi količina prodanih izdelkov.

Po letu dni je bila junija v obeh obratih končana kadrovska »restrukturalizacija«. Stroški tega postopka so bili nižji od načrtovanih, rezultati za junij pa so pokazali, da so dosegli zastavljeni cilj, namreč znižali delež stroškov dela na 30 % doseženih prihodkov.

Težave povzročajo zlasti zviševanje cen vhodnih surovin in materialov. Če se bo ta za družbo neugoden trend nadaljeval tudi v drugi polovici tega leta, kljub višji prodaji ne bo mogla doseči visoko načrtovanega dobička.

V obratu Herrenberg je delež izmeta v primerjavi z lanskim povprečjem nižji za polovico, v obratu Dornstetten pa je kljub uvedbi novih tehnologij ter produktov enak lanskemu.

SINYUNG

V prvi polovici leta 2004 je bila vrednost prodaje 3,5 milijona EUR (za preračun je uporabljen povprečni mesečni tečaj Bank of Korea za junij 2004), to pa je manj od načrtovanega, saj so v plan poslovanja za leto 2004 zapisali, da bo prodaja v tem obdobju dosegla vrednost 4,1 milijona EUR. Glede na to je bil plan prodaje realiziran 83-odstotno. Tudi letošnja prodaja v tem obdobju je manjša v primerjavi z lansko, ko je dosegla vrednost 3,6 milijona EUR (realizacija prodaje v primerjavi z letom 2003 je torej 96,2 %).

Vzroka za manjšo prodajo od načrtovane sta predvsem zamuda pri pridobivanju kupca Delco Remy Korea za komutator za zaganjalnik (prve komutatorje so jim dobavili julija 2004, že avgusta pa bodo v celoti izpolnili kupčeve zahteve po obeh komutatorjih) ter zamuda pri začetku proizvodnje in prodaji dveh tipov komutatorjev za Denso Poongsung.

Julijska vrednost prodaje bo manjša od načrtovane, saj so Sinyungovi kupci zaradi stavk v avtomobilski industriji zmanjšali svoja naročila (Kamco, Dongyang) ali pa so zašli v

težave zaradi prevelikih zalog (Daewoo Precision Industries). Vrednost avgustovske in septembrske prodaje se bo že povečala na načrtovano raven (avgust) ali pa jo bo celo preseгла (september).

PROKOL

PROKOL je v šestih mesecih tega leta prodal 13,9 milijona kosov komutatorjev v vrednosti 3 milijone EUR oziroma za 5 % več kot leto prej in 21 % več, kot je bilo načrtovano za to obdobje. Dosežen rezultat je spodbuden, in to kljub težavam zaradi občutnega povečanja bolniških izostankov. Za obdobje julij-oktober 2004 je podjetje pridobilo občutno večje število naročil, in to kar za 23 % več, kot je bilo načrtovano. V primerjavi s istim obdobjem leta 2003 je proizvedlo 20.000 kosov na dan več, zapisano drugače, proizvodnjo je povečalo za 20 %.

Poudariti je treba, da je za to obdobje zagotovljena proizvodnja le za 84 % naročil, zato bo za realizacijo napovedane proizvodnje nujno večje angažiranje vseh zaposlenih.

ASCOM

Proizvodnja in rezultati poslovanja v prvem polletju tega leta so bili približno v obsegu načrtovanega, nekoliko manjša so bila le naročila majhnih serij komutatorjev. V primerjavi z minulim letom se je prodaja povečala za 5 %, podjetje pa je ustvarilo več kot 6,5 milijona EUR prihodka.

Za jesenske mesece so pridobili več naročil, kot so načrtovali, in kot kaže, bodo proizvodne zmogljivosti Ascoma polno zasedene.

Spodbudni so tudi rezultati pri uresničevanju preostalih ciljev podjetja.

Ob pomoči delavcev te družbe je začela obratovati tovarna komutatorjev v Iranu. To podjetje bo Ascomu omogočilo izboljšanje in utrditev položaja na tamkajšnjem trgu ter prehod od bolj ali manj prodajne družbe k proizvodnemu podjetju za potrebe tamkajšnje avtomobilске industrije. Po začetnem usposabljanju in proučevanju zaposlenih bo proizvodnja stekla septembra.

Za projekt drsnih obročev so se s proizvajalci strojev dogovarjali o pogojih in možnostih za nakup strojev, vodstvo skupine pa je soglašalo s predlogom Ascoma, da vodi projekt in organizira proizvodnjo.

TKI

Prodaja komutatorjev v podjetju TKI v prvih šestih mesecih je dosegla vrednost 2,6 milijona USD in je za 10,9 % večja od načrtovane prodaje v tem letu. V primerjavi z enakim obdobjem lani (1,5 milijona USD) je prodaja dosegla kar za 76 % večjo vrednost. V tretjem trimesečju naj bi prodaja po ocenah dosegla vrednost 1,6 milijona USD. Od avgusta naprej se bo prodaja na mesečni ravni dodatno povečala še za 25 %, saj bo podjetje začelo novemu kupcu (Sunbeam) dobavljati nove komutatorje za ročni mešalnik.

FERITI

V začetku leta so si v Feritih za poglavitni cilj v letu 2004 postavili pozitivno poslovanje. Zdaj z zadovoljstvom ugotavljajo, da so v prvih šestih mesecih skupaj poslovali pozitivno in da je bilo poslovanje negativno samo aprila. K aprilskemu rezultatu je največ prispevala selitev proizvodnje navitih komponent v Bosno in Hercegovino, saj so bile zaradi tega za mesec dni dobave tako rekoč ustavljene, to pa se je seveda pokazalo tudi pri vrednosti prodaje. Za celotno polletje pa lahko rečemo, da je podjetje doseglo rezultat, ki si ga je zadalo. Ustvarilo je za 5,2 milijona EUR prihodkov oziroma za 26 % več od načrtovanih in 30 % več kot v enakem obdobju leta 2003, proizvodnjo navite komponente so preselili na novo lokacijo v Bosno in Hercegovino, uspešno so opravili recertifikacijske presoje ISO 9001 in ISO 14001, uspešno zmanjšali vhodne stroške in povečali produktivnost. Nezadovoljni pa so, ker jim še vedno ni uspelo uresničiti dobav stratežkim dobaviteljem v avtomobilski industriji. To in seveda uspešno pozitivno poslovanje so izzivi za drugo polletje leta 2004.

SYNATEC

V prvem polletju tega leta so zaposleni v podjetju Synatec izpolnili načrtovane cilje. Prodaja je v okviru načrtovane in je za 17 % večja od lanske v enakem obdobju. Končali so tudi implementacijo novega informacijskega sistema. Vse dejavnosti v okviru razvoja lastnih izdelkov, za katere so na podlagi razpisa dobili tudi finančno pomoč ministrstva za gospodarstvo, potekajo po načrtu. Zato so se že začeli pripravljati tudi na organizacijo prodaje svojih izdelkov na nemškem tržišču.

SWL

Družbi SWL GmbH je uspelo pridobiti prvo večje naročilo za njen novi izdelek, in sicer naročilo za 600.000 nosilnih plošč za krtačke na leto. Te izdelke bodo dobavljali kupcu Hoffmann & Co. Elektrokohle AG.

Majska in junijska prodaja je bila zaradi manjšega števila delovnih dni in porabe zalog izdelkov, ki so si jih kupci ustvarili ob koncu stečajnega postopka, manjša od načrtovane. Julija so se prodajni rezultati začeli izboljševati, tako da bo dosežen tudi mesečni cilj, to je 400.000 EUR prihodkov od prodaje.

KONEL

Družba Konel je v prvem polletju leta 2004 izpolnila večino zastavljenih ciljev. Vrednost prodaje je nekoliko višja, kot je bilo načrtovano, skupen poslovni izid pa je v okviru načrtovanega. Družba je v prvem polletju začela razvijati tri lastne izdelke. V drugem polletju bodo največji napor, seveda poleg pravočasne izvedbe zastavljenih projektov, usmerjeni predvsem v pridobitev projektov pri tujih kupcih. Za ta namen so že sklenili pogodbe o prodaji s tujimi tržnimi podjetji in se še trdneje povezali v partnerske povezave z našimi dobavitelji, prek katerih tudi aktivno tržijo svoje izdelke in storitve.

PROKOS

Družba Prokos je v prvih šestih mesecih leta 2004 ustvarila za 3,2 milijona EUR prihodkov od prodaje oziroma za 35 % več, kot je bilo načrtovano, in za 25 % več kot v enakem obdobju leta 2003.

Na področju prodaje odpadnih surovin družba količinsko za 15 % presega plan, na področju kooperacije pa je poslovanje v okviru načrtovanega za to obdobje.

eoplus

V prvem polletju tega leta je družba ustvarila 30 % načrtovane letne prodaje oziroma za 1,65 % manj kot v enakem obdobju minulega leta.

Razlogov za neizpolnjevanje zadanih načrtov je več: dolgotrajna zima, zaradi katere se je pozneje začela tudi gradbena sezona, motnje, ki jih je povzročila združitev podjetij Eltos in Opim, ter selitev proizvodnje na lokacijo v Spodnji Idriji.

Za drugo polletje je družbi že uspelo pridobiti nove posle v višini 60 % letnega plana. Družba EO Plus je podpisala pismo o nameri in že začela tržiti svojo inovacijo na področju ogrevanja z uporabo tehnologije izgorevanja biomase v fluidni plasti. Skupaj s pričakovanimi prihodki, pridobljenimi z novimi posli, bo družba letos kljub izpadu v prvem polletju dosegla načrtovano prodajo.

Po poročilih direktorjev družb Anica Uršič Vončina

Prokos je kupil Interevropino skladišče

Potem ko je z vstopom naše države v Evropsko unijo kopraska Interevropa zaprla tudi svojo spodnjedrijsko filialo, je podjetje Prokos kupilo njene skladiščne prostore s pripadajočim zemljiščem. Kolektor, v okviru katerega posluje Prokos, je bil že sicer največji uporabnik Interevropinih storitev in je s svojimi proizvodi, namenjenimi izvozu ter z reprodukcijskim materialom za proizvodnjo, zasedal do 80 odstotkov skladiščnih prostorov. Odslej je torej ta objekt Prokosov, ki se je že registriral za pretovor in skladiščenje blaga. V prvi fazi bo skladišče uporabljal predvsem za skladiščenje reprodukcijskih materialov za podjetja v Skupini Kolektor, del površin pa bo namenil proizvodnji, ki dopolnjuje Kolektorjev osnovni proizvodni program. Med prvimi se bo v poslovno stavbo in del skladišča preselilo podjetje Eltos Opim plus. Slednji ima že sedaj organizirano proizvodnjo v sosednji hali, kjer je nekoč domovala Kolektorjeva Divizija D. Skupaj s 5.000 kvadratnimi metri zemljišča lahko omenjena hala kadar koli prav pride za širitev proizvodnih zmogljivosti družb v Skupini Kolektor. Sicer pa je Kolektorjeva strategija koncentrirati proizvodnjo na idrijski lokaciji z vsemi servisni službami, seveda ob predhodni prodaji njenega premoženja v Spodnji Idriji. V obstoječih prostorih Eltos Opim plus v Idriji pa Kolektor pripravlja zagon novih proizvodnih programov z višjo dodano vrednostjo.

Korporativno vzdrževanje oziroma vloga vzdrževanja

Kot vsaka stvar se tudi odločitev o ustanovitvi podjetja v neki državi, ali še več, odločitev o graditvi nove proizvodne hale, začne s sestavo projektne naloge, ki je za projektante ali izvajalce podlaga za pripravo projektne dokumentacije ali ponudbe za izvedbo.

Obrat vzdrževanja že od samega začetka s svojimi izkušnjami in znanjem sodeluje pri definiranju zahtev po porabi določenih energentov in tudi drugih pogojev za poznejši nemoten potek proizvodnje.

Iz izkušenj, pridobljenih pri graditvi dveh proizvodnih hal, ene v Združenih državah Amerike in druge v Južni Koreji, lahko rečem, da obstajajo razlike v dojemaju komforta in nekaterih zakonskih zahtevah, povezanih z graditvijo industrijskih hal. Tako Američani zahtevajo požarno zaščito proizvodnih prostorov s t. i. »sprinker-sistemom« avtomatskega gašenja, Korejci pa tega ne zahtevajo. Američani zelo poudarjajo malenkosti, ki kažejo razkošje, npr. avtomatsko, časovno določeno zalivanje trate pred halo, pri drugih stvareh pa so celo nekoliko površni, tako da je zanje hitro vse dobro. To je videti tudi iz njihove kulture (kavbojci so bili, so in bodo). Hiše gradijo iz lesa, veliko se selijo, vse mora biti hladno ... To pripovedujem predvsem zato, ker tak način življenja prinaša tudi določene težave zaradi fluktuacije delavcev in se posredno kaže tudi pri izpolnjevanju zastavljenih ciljev v proizvodnji in težavah, ki so s tem povezane (novi delavci, stalno učenje, neznanje ...).

Zanimivost Južne Koreje pa je v tem, da je treba pred proizvodno halo postaviti mizice s klopjo, ob kateri se med odmori zbirajo delavci.

Obe hali sta narejeni po naših zahtevah nadstandarda, tako kot najnovejše hale v Idriji (S14, S19, S18 in S20). Za

ogrevanje in hlajenje vpihovanega zraka v klimatskih napravah uporabljajo plin, za pripravo tehnološke vode uporabljajo hladilne agregate priznanih proizvajalcev, prav tako pa tudi priprava komprimiranega zraka poteka v kvalitetnih vijajčnih kompresorjih.

Velika razlika pa je v električni energiji, ki ima moč 220 V in 60 Hz, zato smo morali za Združene države na stroje dograditi ustrezne transformatorje, v Koreji pa smo postavili poseben transformator za naše stroje in posebnega za obstoječe Sinyungove. V Koreji je drugačno tudi varovanje pred dotikom; za ta namen uporabljajo sistem TNS (ničenje in ozemljitev sta ločena), v Sloveniji pa uporabljamo sistem TNC (ozemljitev in ničenje sta združena).

Kako torej vzdrževati našo opremo po svetu? Ni preprosto, se pa trudimo in lahko rečem, da nam v centru vzdrževanja za zdaj uspeva. Zato pa potrebujemo predvsem mlade, strokovno visoko izobražene ljudi, saj so s pripadnostjo oddelku kot takemu tudi naša prednost. S podjetji po svetu

Prenova proizvodne linije v stari Sinyungovi tovarni v Južni Koreji in vzdrževanje končne kontrole komutatorjev.

Pogled na novo Sinyungovo tovarno v južnokorejskem Kumiju.

Upravljanje Kolektor Pro v povezanih podjetjih v svetu

vsak dan komuniciramo prek sodobnih komunikacijskih tehnologij in smo kos marsikateremu problemu, ki ga ob pomoči naših delavcev v proizvodnji, ki so velikokrat podaljšane roke naših vzdrževalcev, popravimo kar na daljavo.

V aktih smo zapisali, da je proces vzdrževanja v povezanih podjetjih po svetu v smislu planiranja, nadzora ter izvajanja remontov naših strojev organiziran iz matičnega podjetja Kolektor PRO d.o.o.. Znotraj posameznih povezanih podjetij po svetu je organizirano samovzdrževanje na nivoju operaterjev strojev (to je do mesečnih aktivnosti) v delavnicah ter preventivno vzdrževanje, ki pa je organizirano tako, da sta dva izmed urejevalcev dodatno strokovno izobražena s strani vzdrževalne službe matičnega podjetja za opravljanje mesečnih, polletnih in letnih preventivnih pregledov in to elektro in mehansko. Praksa do sedaj je bila ta, da smo mi posodili enega elektro vzdrževalca proizvodnji, da se je usposobil nastavljanje-urejati stroje in smo tako pokrili vsa dela, ki so elektro značaja. Zakaj elektro? Stroji za proizvodnjo komutatorjev so kompleksni in imajo več različnih krmilnikov in zahtevajo človeka, ki ima široko znanje s področja programiranja in krmiljenja nasploh. Velik poudarek dajemo na izobraževanju kadrov in samo podatek, da imamo vpisanih ob delu kar 9 elektro inženirjev ter dva strojna nam pove, da samo znanje bo tisto, ki bo garant, da bomo še naprej najboljši.

Zadolžena in odgovorna za vzdrževanje odpravljata tudi manjše kurativne posege. Glede na vsakoletni plan remontov se s strani profitnega centra vzdrževanja Kolektor PRO d.o.o. taka opravila tudi izvede v dogovorjenem času s podjetjem v tujini.

Zamenjava svetil na javni razsvetljavi v idrijski Kolektorjevi industrijski coni.

Za konec moram pohvaliti vse naše vzdrževalce za korekten odnos, ki ga imajo do dela in sodelavcev in mislim, da bomo z malo kadrovske ojačitve uspešno suportirali tudi dve novi podjetji, ki se odpirata in to na Kitajskem in Braziliji. V bližnji prihodnosti nas že čaka odprema strojev na katerih smo ravnokar

Kontrola plinskega priključka v tovarni TKI Inc. v ameriški zvezni državi Južna Karolina.

Vso podporo omenjenim podjetjem v smislu nabavne logistike in dobave rezervnih delov se vrši preko nabavne službe v profitnem centru vzdrževanja Kolektor PRO d.o.o. Za nekatere rezervne dele pa lahko nabava posameznega podjetja sama naroči na trgu kjer je locirana po predhodnem posvetovanju z matično firmo o strokovno tehničnih podatkih.

S pomočjo informacijskega sistema SAP/R3 in modula PM za vzdrževanje bi lahko spremljali kaj se dogaja z opremo, če bi omenjene module vpeljali tudi v povezanih podjetjih. To so načrti za prihodnost kakor tudi vpeljava TPM, spremljanje pokazateljev vzdrževanja in

Tako kot drugod po Idriji je plinska napeljava prišla tudi v Kolektorjevo industrijsko cono.

končali z remontom za Kitajsko, jeseni pa nas čaka Brazilija. Tudi za potrebe Ascoma izvajamo vzdrževalne posege v Iranu. Pri nas so vzdrževalci že pravi internacionalci.

Marjan Brus

Tehnični sektor na začasni lokaciji

Zakaj je bila selitev potrebna, smo vprašali direktorja podjetja Kolektor PRO Valterja Leban. Gre morebiti samo za nadaljevanje prenove Kolektorjeve poslovne stavbe, ki je stara že več kot dve desetletji, ali se za tem skriva še kaj drugega? Dobili smo nedvoumen odgovor, da je prenova predvsem posledica reorganizacije družbe. Tako boste po novem lahko našli v stavbi, ki je bliže parkirišču, Kolektor Group, v drugi, ki jo loči vezni hodnik, pa Kolektor PRO.

Kolektor Group je tako že v prenovljenih prostorih, to pa je po novi podobi avtobusnega postajališča, parkirišča za službena vozila in prostora za varnostno službo videti tudi navzven.

V delu poslovne stavbe, ki meji na proizvodno halo Divizije C, bo po novem skupno delovno okolje doslej razdeljenih tehnologov in razvojnikov. Arhitekti so zanje oblikovali sodobno delovno okolje, ki se bo razprostiralo v enem samem prostoru, razdeljenem s pregradnimi stenami, za katerimi si bo lahko vsak posebej uredil svoje intimno delovno okolje. V drugem nadstropju bo tako po novem skupaj delalo 40 ljudi. V prvem nadstropju bo po novem oddelek centralne logistike, tja se bo preselil tudi personalni oddelek, v njene zdajšnje prostore pa se bo preselil kontrolni oddelek. Ker pa prostora za vse te službe ni dovolj, so se odločili stavbo nadgraditi. Zdajšnjima dvema nadstropjema bodo dodali še tretje, nad povezovalnim hodnikom

pa bodo zgradili tako imenovano reševalno galerijo. Ko bodo projekti nared, bodo prenovili še kuhinjo v pritličju in jo uredili v skladu z najnovejšimi evropskimi standardi za obrate družbene prehrane.

S prenovo, ki naj bi bila končana v drugi polovici septembra, bo reorganizacija družbe končana tudi v prostorskem smislu.

Valter Leban: »V naše razvojne vizije in strategije smo zapisali, da želimo biti učeča se organizacija. V novih prostorih bodo delovne skupine oblikovane po potrebah. Sestankov posameznih skupin se bodo lahko udeleževali tudi tisti, ki jih bo zanimala vsebina. Drug od drugega se bomo lahko več naučili, informacije bodo krožile bolj kot doslej.«

Selitev na vsake toliko časa je celo dobrodošla. Je priložnost, da se znebiš nepotrebne »krame«, pa tudi priložnost za obujanje spominov.

Nova – začasna – lokacija v nekdanjih prostorih davčne izpostave je bila primerna za takojšnjo vselitev. Edina pomanjkljivost je bila oddaljenost od posameznih lokacij znotraj Kolektorjeve industrijske cone. Ker prostori niso klimatizirani, je bil kolektivni dopust kot naročen. S tako imenovanim projektom selitve sta se še posebej potrudila Žiga Kogej in Bojan Črv, saj sta poskrbela, da je bila dokumentacija kolikor mogoče hitro v novem delovnem okolju, tako da delovni proces ni trpel.

Podaljšanje delovnega časa

Bomo vsak dan pol ure dlje v službi?

Na združenju delodajalcev bi socialnim partnerjem v zameno za podaljšanje delovnega časa ponudili več delovnih mest – V enem letu dodatnih 120 delovnih ur

Ljubljana – Vse več imamo zahtev za podaljšanje delovnega časa, trdijo na združenju delodajalcev, kjer bodo do septembra končali tudi analizo vpliva spremembe delovnega časa na različne dejavnosti. »Če bomo jeseni podprli podaljšanje delovnega časa, smo socialnim partnerjem v zameno pripravili ponuditi kaj drugega, denimo povečanje števila delovnih mest,« je za Delo povedala samostojna pravna svetovalka združenja Nina Globočnik.

»Nikakor pa seveda ne gre pozabiti, da imamo v Sloveniji dobro razvit socialni dialog ter da enostranska odločitev o tako pomembnem vprašanju ni sprejemljiva. Prav tako ne želimo, da bi to zahtevno strokovno vprašanje postalo prvovrstna politična provokacija v predvolilni kampanji,« poudarjajo na združenju, ki bo podaljšanje delovnega časa obravnavalo na eni izmed jesenskih sej.

Na ministrstvu za delo »konkretnjšega predloga za podaljšanje delovnega tedna na 42 ur ali več ne pričakujejo zaradi pred kratkim sprejetega zakona o delovnih razmerjih«. »Na ministrstvu nismo prejeli nobene uradne pobude za morebitno podaljšanje delovnega tedna. Sodeč po sprejemanju novega zakona o delovnih razmerjih pa menimo, da takih sprememb ne bo. Če takrat namreč ni bil sprejet predlog delodajalcev, da se čas malice ne bi štel v delovni čas. Vsekakor pa mora za spreminjanje trajanja delovnega tedna zeleno luč prižgati ekonomsko-socialni svet,« pojasnjuje Aleksandra Klinar Blaznik, ki na ministrstvu za delo skrbi za odnose z javnostmi.

Omenjeni zakon sicer določa, da polni delovni čas ne sme biti

krajši od 36 in daljši od 40 ur na teden, kar je povprečna omejitev polnega delovnega časa v obdobju, krajšem od šestih mesecev. »Po naših izkušnjah slovenska podjetja za zdaj še nimajo kakšne velike želje po podaljšanju tedenskega delovnega časa,« meni Blaž Starič iz slovenskega dela kadrovske agencije Adecco. »Vsaj na nas se doslej še ni obrnilo podjetje, ki bi želelo, da zanj

izdelamo kadrovski model z upoštevanjem podaljšane delovnega časa. Podjetja se povečane obsega dela lotevajo bodisi z nadurami in s prerazporeditvijo dela na dom bodisi z najemanjem delovne sile za omejeno obdobje. Takšnih potreb je sicer razmeroma veliko v občutljivejših dejavnostih, denimo v gradbeništvu, kjer pa jih rešujejo s sezonskimi delavci,« dodaja Starič.

O številu ur delovnega tedna je bilo sicer v preteklih dneh veliko govora drugod po Evropi, predvsem v Franciji in Nemčiji. Po Siemensu je namreč tudi vodstvu Daimler-Chryslerja uspelo pripraviti svoje zaposlene, da se družbi splača ohraniti proizvo-

dajo v Nemčiji le, če zaposleni pristanejo na podaljšanje delovnega tedna s 35 na 40 ur brez dodatnega plačila. Podobne sporazume z zaposlenimi napovedujejo tudi v trgovski verigi Karstadt-Quelle, gumarju Continentalu in potovalni agenciji Thomas Cook, medtem ko vodstva francoskih družb sindikate mirijo z zatrjevanjem, da takšnih načrtov nimajo.

Razpravo o podaljšanju delovnega časa je pri nas odprl predsednik uprave idrijskega Kolektorja Stojan Petrič, ki se je prejšnji teden, kot je zatrdil, s sindikatom začel dogovarjati o podaljšanju delovnega tedna v podjetju na 42 ur in pol. Po njegovem predlogu bi vlada dodatno polovico ure dela na dan oprostila plačila prispevkov. Tako bi podjetja v enem letu pridobila dodatnih 120 delovnih ur, povečala delovno učinkovitost, lažje pridobila nove posle in s tem lažje obdržala delovna mesta.

Primož Cirman

Stojan Petrič

primorske novice

Predsednik Kolektorjevega sindikata Viktor Pišljari je 13. avgusta 2004, za omenjeni časopis potrdil, da so bili s predlogom predsednika uprave seznanjeni. Ker so sredi dopustov, naj bi o tem razpravljali v drugi polovici tega meseca. Na vprašanje, če pričakuje odpor članov sindikata, je odgovoril: »Vedeti morate, da Kolektor ni povprečno slovensko podjetje. Čeprav je tudi v Kolektorju mogoče slišati negotovanja zaradi preobilice dela, se zaposleni dobro zavedajo, da so njihove delovne razmere veliko boljše kot v večini bližnjih in slovenskih podjetjih. V teh dneh smo, kot vsa leta ob tem času, dobili izplačane dividende, redno prejemo trinajsto plačo in tudi sicer so plače in drugi prejemki za približno 30 odstotkov nad ravnjo panožne kolektivne pogodbe. Morda bo predlog povzročil nekaj slabe volje, zavrnili pa ga gotovo ne bomo«, ocenjuje Pišljari.

Za poslovni dnevnik Finance pa je bil prvi mož uprave Skupine Kolektor še bolj natančen.

»Med 300 največjimi podjetji v Sloveniji jih je samo 100, ki dosegajo več kot 40 tisoč evrov dodane vrednosti na zaposlenega.

Med tistimi, ki med temi stotimi zaposlujejo več kot 450 delavcev, pa je samo še 20 takšnih, ki presega to dodano vrednost. Med temi je tudi idrijski Kolektor. V primerjavi z evropskimi tekmeči pa tudi mi še vedno zaostajamo za polovico. Če bomo hoteli preživeti in ostati konkurenčni, bomo morali povečati dodano vrednost. Zato predlagam podaljšanje delovnega časa za 120 ur na leto. To dodatno delo bi bilo za delavce plačano, hkrati pa bi tudi država ohranila svoje prihodke. Kljub temu, da ne bi dobila plačanih prispevkov, davkov na plače in dohodnine na dodatne delovne ure, pa bi v zameno prejela več davka na dobiček, zaradi večjih naročil pa tudi več dobička.«

Petričeva formula za izračun delovnega časa je 60 + 60. Tako bi zaposleni prvih 60 ur delali brezplačno, drugih 60 ur pa bruto za neto. Tako bi na leto opravili več delovnih ur, te pa bi bile tudi plačane. »Delavci bi pridobili, saj bi dobili več, kot dobijo zdaj z nadurami«, dodaja Petrič.

KOLEKTORGROUP

FERITI

Stegne 29,
1521 Ljubljana, Slovenija

FEBO

Feriti B d.o.o., Laktaši
Nemanjina 35, BA-78250, Laktaši
Bosna i Hercegovina
tel./fax: +387 (0)51 830 945
www.iskra-feriti.si

Otvoritev naše nove tovarne v Laktaših pri Banja Luki
bo 17. septembra 2004

Športne igre Kolektorja 2004

Sestava ekip	Div. A + tehnologija	Div. B + razvoj	Div. C + Vlek	Orodjarna + Vzdrževanje + Kolektor Group
--------------	----------------------	-----------------	---------------	--

šport:	Tenis			Smučanje		Smučarski teki		Balinanje		Nam. tenis	Tarok	Šah	Odbojka		Košarka	Tek		Balinčkanje		Mali nogomet	Vlečenje vrvi	
	M	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	M+Ž	M+Ž	M	Ž	M	M	Ž	M	Ž	M	M	Ž		
B	4	12	10	0	0	9	15	12	0	0	10	7	15	15	5	12	12	15	9	10		
A	10	10	8	0	0	15	0	8	12	10	15	0	12	4	0	15	0	9	15	0		
OV+Group	3	15	9	10	0	10	0	15	15	3	12	0	10	10	4	10	0	10	12	0		
Zun.part.	15	9	15	15	10	0	12	2	3	4	8	10	0	0	0	5	15	12	0	7		
C+Vlek	3	8	12	10	5	12	0	10	3	3	6	0	0	4	3	8	0	0	10	0		

Moški:		
1.	Div.A	135*
2.	OV	135
3.	Div.B	113

* več zmag

Ženske		
1.	Zun. p.	69
2.	Div. B	59
3.	Div. C	20

Skupno:		
1.	Div.B	172
2.	OV	148
3.	Div.A	143

šport:	SKUPNO:		
	M	Ž	M+Ž
B	113	59	172
A	135	8	143
OV+Group	135	13	148
Zun.part.	73	69	142
C+Vlek	77	20	97

Vršič 2004

Pozdravljeni, kolesarji. Leto bo kmalu naokoli in čas je, da ponovimo kolesarsko turo na Vršič. Proga bo potekala od Idrije prek Tolmina, Bovca, Trente do Vršiča in nazaj, skupaj pa bomo prekolesarili 235 km. Z zbirnega mesta se bomo odpravili 11. septembra 2004 ob 8. uri. Prenočili bomo v koči na Vršiču. Zaradi zahtevnosti proge vsakemu udeležencu priporočamo, da prej opravi 500 km treninga in nekaj vzponov. Če bo vreme slabo, se bomo na Vršič odpravili teden dni pozneje.

Prijavno listo in natančnejše informacije lahko dobite na intranetu ali po telefonu št. 350-406 (prijavna lista je na mreži S:/vzdrževanje/vršič 2004).

Cena za dve kosili, večerjo in nočitev je približno 7.000 SIT.

Potpis Vršiča 2003 si lahko preberete na intranetu/vzd.

Vabljeni!

... konec kolesarskega dela za prvi dan...

PROKOS

TRGOVINA IN POSREDNIŠTVO

Lapajnetova 9, Idrija

Konec aprila letos se je Prokos, d. o. o., pridružil družbam, ki so si za svoj sistem vodenja kakovosti pridobile certifikat ISO 9001.

Presoja za pridobitev certifikata je opravila certifikacijska hiša BVQI iz Ljubljane. Podjetje, ki ga vodi direktor Janez (Ivan) Bevk, je presjo v celoti opravilo z odliko, to je brez vsakršne pripombe.

Pridobljeni certifikat je še enkrat potrdil dozodajšnje uspešno poslovanje podjetja ter pravilnost usmeritve v proces nenehnega izboljševanja in izpolnjevanja zahtev kupcev.

**Odkup in prodaja odpadnih surovin,
trgovina z izdelki črne in barvne metalurgije,
posredovanje proizvodnih storitev,
prodaja komutatorjev za rezervne in nadomestne dele.**

Sistem za nadzor oddaljenih naprav

Sodobno življenje se odvija mnogo hitreje, čas postaja vse bolj dragocen. Zaradi težnje k vse večji učinkovitosti potrebujemo hitre in lahko dostopne informacije, zato smo v podjetju Eltos Opim plus razvili komunikacijski sistem eLarm, ki omogoča uporabnikom daljinski nadzor stanja različnih naprav. Namenjen je vzdrževalcem, nadzornikom in uporabnikom naprav.

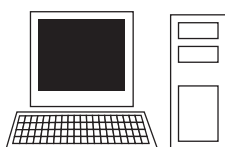
Glavna enota sistema je spletni strežnik z aplikacijo imenovano eLarm, ki jo povezujemo z nadzornimi enotami različnih oblik (klima naprave, kotlovnice, merilne postaje,...). Ta dva člena povezujejo komunikacijske poti, preko katerih poteka prenos podatkov, alarmov in izpisov trenutnega stanja. Informacije se prenašajo v obliki SMS sporočil v GSM sistemu, sprožimo jih lahko časovno ali pa na zahtevo odjemalca.

Datum in čas	Vrednost SMS sporočila
2004-07-26 16:00:47	pres.filtri
2004-07-26 16:00:12	Tpros=0C Tsvez=0C vlaga=0% Co2=0ppm Tvpih=0C SigQ=99
2004-07-26 16:00:02	Tpros=0C Tsvez=0C vlaga=0% Co2=0ppm Tvpih=0C SigQ=99
2004-07-22 12:12:30	Tpros=0C Tsvez=0C vlaga=0% Co2=0ppm Tvpih=0C SigQ=99
2004-07-22 12:12:22	Tpros=0C Tsvez=0C vlaga=0% Co2=0ppm Tvpih=0C SigQ=99
2004-07-21 07:50:48	Tpros=0C Tsvez=0C vlaga=0% Co2=0ppm Tvpih=0C SigQ=99
2004-07-21 07:32:37	pres.ventilator
2004-07-21 07:16:08	POZAR pres.filtri
2004-07-21 07:16:08	Tpros=0C Tsvez=0C vlaga=0% Co2=0ppm Tvpih=0C SigQ=99
2004-07-21 07:15:59	Tpros=0C Tsvez=0C vlaga=0% Co2=0ppm Tvpih=0C SigQ=99
2004-07-01 10:31:47	POZAR zaščita motorja
2004-07-01 09:30:19	Tpros=0C Tsvez=0C vlaga=0% Co2=0ppm Tvpih=0C SigQ=99
2004-07-01 09:26:07	pres.filtri pres.ventilator zaščita motorja; protizm. Zaščita

Prikaz podatkov

Odjemalec z dostopom do svetovnega spleta

Mobilni telefon (WAP strani, SMS sporočila)

Omrežje svetovnega spleta

Omrežje GSM operaterja

Strežnik z GSM modemom in internet povezavo

Nadzorna točka z GSM modemom in krmilnikom

Na strežniku je nameščen uporabniški sistem, ki omogoča prijavo uporabniku v sistem, pregled prejetih sporočil različnih tipov, branje na daljavo in podobno. Do strežnika dostopamo preko svetovnega spleta (HTTP protokol) s pomočjo računalnika, WAP protokola in mobilnega telefona. V sistem se lahko priključujemo javno ali s privatno dostopno točko.

Prednosti sistema eLarm

- 24 urni daljinski dostop do informacij o stanju naprav ali postrojenj.
- 24 urno daljinjsko spreminjanje parametrov delovanja naprav ali postrojenj.
- Obveščanje o motnjah in napakah delovanja naprav ali postrojenj.
- Takojšnje daljinjsko alarmiranje o nevarnih dogodkih (požar, možnosti zmrzovanja, izliv vode,...).
- Varnejša in bolj učinkovita izraba naprav in postrojenj.

EltosOpimplus d.o.o.

7. mednarodna konferenca o živem srebru kot globalnem onesnaževalcu

Letošnja sedma mednarodna konferenca o živem srebru kot globalnem onesnaževalcu je konec junija potekala v Cankarjevem domu v Ljubljani. Prvo konferenco so leta 1990 organizirali na Švedskem (Gavle), sledile pa so konference v ZDA (Monterey, Kalifornija), Kanadi (Whisler), Nemčiji (Hamburg), Braziliji (Rio de Janeiro) in na Japonskem (Minamati). K izbiri Slovenije za državo gostiteljico sta prispevali predvsem dejstva, da je v Idriji deloval drugi največji rudnik živega srebra na svetu in da Inštitut Jožef Stefan že več desetletij raziskuje, kako je idrijski rudnik, ki je deloval kar 500 let, vplival na okolje in človeka. Konferenco »7th International Conference on Mercury as a Global Pollutant« (7th ICMGP), ki je bila po številu prijavljenih udeležencev največja doslej, je organiziral Inštitut Jožef Stefan oziroma njegov Odsek za znanosti o okolju v sodelovanju z nekaterimi drugimi institucijami in Univerzo v Ljubljani.

Poglaviti namen mednarodnih konferenc o živem srebru kot globalnem onesnaževalcu je opozoriti na vplive živega srebra na lokalni, regionalni in globalni ravni ter na različnih družbenih področjih. Na konferenci so tuji in domači strokovnjaki predstavili več kot 600 prispevkov o političnih, družbenih, gospodarskih, okoljskih in zdravstvenih vidikih živega srebra. Bolj kot kadar koli doslej so na tokratni konferenci poudarili potrebo po interaktivnem delovanju znanosti, politike in družbe pri razvoju učinkovite strategije za zmanjšanje škodljivih vplivov živega srebra na vseh področjih.

Inštitut Jožef Stefan je začel izvajati raziskave o živem srebru v začetku šestdesetih let. Sprva so bile te osredotočene v razumevanje in izpopolnjevanje razumevanja vplivov živega srebra na zdravje ter v izboljšanje zdravstvenega stanja idrijskih rudarjev. Te raziskave so v zadnjih štiridesetih letih hitro prerasle v razvoj in validacijo analiznih metod za različne spojine živega srebra, v zdravstvene študije, biomonitoring in študije biogeokemijskega kroženja živega srebra ter v modeliranje teh procesov v okolju. Prav zaradi obsežne problematike so se raziskovalci z Inštituta Jožef Stefan, Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani, Nacionalnega inštituta za biologijo in iz Rudnika živega srebra v Idriji povezali v projektno skupino ter tako odločilno pripomogli k boljšemu poznavanju vpliva živega srebra na prebivalstvo na območju Idrije, Posočja in Tržaškega zaliva. Slovenske raziskovalne organizacije dokazujejo kakovost svojega dela na tem področju z objavami v tujih publikacijah ter s cenjenostjo svojih dosežkov v mednarodni strokovni javnosti.

Konferenca je potekala pod geslom »Upravljanje z živim srebrom – integracija znanosti, tehnologije, politike in socialno-ekonomskih vidikov z namenom zmanjšati vpliv živega srebra na človeka in okolje«. V različnih tematskih sklopih in sekcijah, kot so atmosfersko kroženje, biogeokemija v kopenskih in vodnih ekosistemi, analizi kemija, vplivi na zdravje ljudi in ekosistemov, ocena

tveganja, remediacija, čiste tehnologije, socialno-ekonomski vidiki, kontaminirana in onesnažena okolja, preventiva, upravljanje in zakonodaja, so strokovnjaki predstavili številne nove strokovne raziskovalne dosežke in ukrepe na posameznih področjih. Izstopale so predvsem teme o oceni tveganja, socialno-ekonomskih vidikih, nadzoru, upravljanju in zakonodaji.

Otvoritev slovesnosti konference je bila idrijsko obarvana: nastopila je idrijska Rudarska godba na pihala, predvajali pa so tudi kratki film »Idrija in idrijski rudnik skozi stoletja«. Med konferenco je bila na ogled tudi začasna razstava »Idrija in idrijski rudnik skozi stoletja«, ki so jo pripravili Rudnik živega srebra Idrija, Mestni muzej Idrija in Inštitut Jožef Stefan, v okviru te pa so predvajali tudi kratki film »Hg – blišč in beda« Davorina Mraka. V okviru konference so bile poleg strokovnih predavanj tudi štiri okrogle mize, in sicer o Rudniku živega srebra Idrija, o onesnaževanju z živim srebrom v težki industriji, pri ravnanju z odpadki in skladiščenju nevarnih odpadkov, o globalnem kroženju živega srebra in vplivih na oddaljene severne ekosisteme ter o vplivu uporabe živega srebra v rudnikih zlata na zdravje in okolje.

Okrogle mize »Rudnik živega srebra Idrija« so se med drugim udeležili tudi Mirjam Gnezda (Mestni muzej Idrija), Tatjana Dizdarevič (Rudnik živega srebra Idrija v zapiranju, d.o.o.), prim. dr. Alfred B. Kopal, dr. Milena Horvat (Inštitut Jožef Stefan, Ljubljana), prof. dr. F. Barbone (Italija), dr. Franc Potočnik (Ministrstvo za kmetijstvo), Damjan Krapš (župan Občine Idrija) in Stojan Petrič (Kolektor) ter osvetlili problematiko več kot 500 let trajajočega pridobivanja živega srebra, ki je imelo zelo velik vpliv na gospodarski in družbeni razvoj idrijske regije. Strokovnjaki z različnih področij so predstavili tehnološke, zdravstvene in okoljske vidike delovanja in zapiranja idrijskega rudnika, v živahno razpravo pa so se vključili tudi poslušalci okrogle mize. Vsekakor je večstoletno delovanje idrijskega rudnika vplivalo na lokalno in regionalno onesnaženost z živim srebrom, hkrati pa je bil ta tudi pomemben dejavnik gospodarskega razvoja kraja in pomemben finančni vir. Ugotovitve okrogle mize so bile, da je nujno mobilizirati ljudi z različnimi stališči glede Idrije, rudnika, živega srebra, znanosti, gospodarstva in družbenih problemov k usmerjeni razpravi o prihodnjem razvoju. Petsto let je bilo živo srebro kruh Idrijčanov. Dandanes je živo srebro naša dediščina, s katero se moramo naučiti živeti.

Sklenemo lahko, da je bila konferenca izjemno uspešna, cilj konference, namreč poiskati stične točke med znanstveniki, politiki, industrijo, javnostjo in drugimi interesnimi skupinami, pa dosežen. ←

Tatjana Dizdarevič, Milena Horvat

Iz Idrije v New Idrio

Idrija ima v svetu večje število naslednikov, ki so dobili ime po našem najstarejšem rudarskem mestu. Verjetno Idrijčani najbolj poznajo New Idrio, ki leži v osrednjem delu Kalifornije, v pogorju Diablo, približno na tretjini poti med San Franciscom in Los Angelesom. V obdobju zlate mrzlice so v New Idrii odkrili živo srebro, lani pa je minilo 150 let, odkar so v tistih krajih začeli pridobivati nam tako dobro znano tekočo kovino.

Zamisel o obisku teh krajev se je porodila med člani muzejskega društva ter med Idrijčani zbudila veliko zanimanja, še posebej, ker je bilo potovanje popestrjeno s številnimi zanimivostmi zahodnega dela Združenih držav Amerike. Idejni vodja in glavni organizator zdravnik Franci Jereb se je res potrudil in pripravil bogat program, ki je obsegal ogledne zanimivih mest, predvsem pa ogledne naravnih znamenitosti v nacionalnih parkih Kalifornije, Arizone, Nevade in Utaha. Ob tej priložnosti se mu v imenu vseh popotnikov še enkrat zahvaljujem za ves trud. Tako je zadnji majski konec tedna kar 43 Idrijčanov in Cerkljanov poletelo prek luže odkrivat Ameriko, vsi skupaj in vsak zase.

Pot, ki nas je vodila prek petih zveznih držav in na kateri smo prevozili skoraj 6.000 km, je vsakemu izmed nas omogočila poseben pogled na to veliko deželo. Nekateri so bili navdušeni nad velemesti, njihovo moderno arhitekturo, nekoliko manj pa nad življenjem ljudi v njih. Druge je pritegnila lepota kanjonov in drugih umetnin narave, kot so kamniti mostovi, loki in nepregledni labirinti peščenih stebrov, ki jih je oblikovala vodna in vetrna erozija. Nekateri, a le redki, imajo tudi lep spomin na igralnice Las Vegasa, iz katerih so odnesli »bogate« dobiček. Mene je v Ameriko vlekla predvsem želja, da bi na lastne oči videl tisto, kar sem doslej poznal le iz študijskih knjig, strokovne literature in potopisnih televizijskih oddaj. Posebej pa me je vznemirjala želja, da bi videl neki drug kraj in rudnik, katerega usoda je bila odvisna od podobnih razmer, kakršne so prizadele naš, idrijski rudnik.

Že tretji dan smo obiskali New Almaden, kraj, poimenovan po bolj znanem španskem rudniku živega srebra. Mestece je delno še vedno naseljeno, čeprav rudnika že dolgo ni več. Prebivalci se

trudijo v manjšem muzeju ohraniti vsaj del rudarske dediščine, a je bil ta ob našem prihodu, žal, zaprt. Ob ulici, ki poteka po ozki dolini, so posejane manjše obnovljene stanovanjske hišice nekdanjih pomembnejših rudarskih uslužbencev. Od proizvodnih obratov – topilnice – se je visoko na pobočju ohranil le zidan dimnik, na ravnici, ki je ostala po zrušenju objektov, pa je za žičnato ogrado še vedno mogoče opaziti železne dele rotacijske peči.

Naslednji dan smo se odpravili proti New Idrii v Holisterju, kjer je sedež okrožja San Benito. Čeprav smo skušali dobiti kakršno koli dodatno informacijo o opuščnem rudniku, nismo imeli veliko sreče. Večina prebivalcev za New Idrio sploh ni vedela. Sreča se nam je nasmehnila v mestni knjižnici, kjer nam je prijazna direktorica poleg nekaj pisnih virov v skladišču pokazala tudi zaprašen zaboj z »banti«, s katerimi niso vedeli kaj početi. Med njimi sem poleg drugih mineralov odkril tudi nekaj kosov bolj ali manj bogate cinabaritne rude iz New Idrie. V zahvalo, ker sem jim povedal, kaj sploh je v zaboju, sem si en kos lahko tudi izbral. Nadaljevanje poti nas je vodilo proti jugu do naselja Paicines, ki ga sestavljajo pošta, trgovina in »saloon«. Voznik avtobusa je bil videti precej zaskrbljen, ker je moral zaviti na stransko cesto, po kateri smo morali do našega cilja prevoziti še 80 km. Pokrajina je postajala vse bolj suha, pašniki pa vse bolj rjavi in požgani od sonca. Na križišču Panoche smo zavili v kanjon, po katerem smo se naslednjih 20 km vse bolj vzpenjali ob izsušeni strugi potoka, v kateri smo le občasno opazili vodo. Nekaj kilometrov pred ciljem nas je dohitel lastnik ranča ob naši poti, saj je bil prepričan, da

smo zgrešili pot. Ko smo mu povedali, za kaj gre, kar ni mogel razumeti, da smo z avtobusom namenjeni v to divjino. Ko smo na nasprotnem pobočju zagledali »odvale«, je bilo vozniku dovolj in izkrcal nas je kakšen kilometer pod naseljem.

Tako smo se pri temperaturi skoraj 40 °C peš odpravili proti cilju. Na nasprotnem bregu doline, po kateri je tekla manjši potoček, se je razprostiralo kilometer dolgo in 500 m visoko odlagališče žgalniške jalovine, ki s svojo rdečo barvo še dodatno pestri divjo naravo v okolici. Ko smo prisopihali okoli zadnjega ovinka, se je pred nami na pobočju odprl pogled na kup jamske jalovine tik ob stavbi topilnice in pod ostanki klasirnice na pobočju nad njo. Na desnem robu cestišča nas je pozdravil napis: »Welcome to historic New Idria Mines«. Iz stavbe za napisom sta se pojavila edina prebivalca, za katera se je pozneje v pogovoru izkazalo, da sta pravzaprav čuvaja sicer zasebnega zemljišča in nepremičnin v opuščnem mestu. Nič nista imela proti naši želji, da si

ogledamo okolico z opuščenimi obrati in stavbami. Videti je bilo, da je tolikšno število tujcev bolj zmedlo njun trop psov, saj so se od presenečenja raje umaknili. Tako smo se razkropili po naselju in obratih. Mene je pot vodila predvsem proti topilniškemu kompleksu in morebitnim vhodom v rudnik. Po ulici z avtobusno postajo v senci velikega topola in s trgovino, v kateri so po policah še vedno razmetane konzerve, sem se vzpenjal po pobočju. V ulici sta še pošta in stavba rudniške reševalne postaje. Približno na sredi ulice zavije delno uhojena pot proti topilnici. Skozi visoko travo sem si pomagal z dolgo palico, saj sem pred prihodom bral in slišal o možnosti bližnjih srečanj s kačami. Ko sem se končno prebil do topilnice, sem bil kar prijetno presenečen nad ohranjenostjo objektov. V stavbi, prekriti s pločevino, so postavljene štiri rotacijske peči,

ki so nekaj delovale zelo podobno kot tiste v Idriji. Razlika je le v tem, da je kondenzatorski sistem iz nerjaveče pločevine še dandanes videti povsem ohranjen, podobno pa velja tudi za kovinsko dimno komoro in dimovod do dimnika na pobočju. Po lesenem stopnišču sem se povzpel mimo podajalnikov do dozatorjev ob vznožju jaškov, v katere so po še vedno odlično ohranjenih tekočih trakovih iz klasirnice, ki je levo na pobočju, pošiljali rudo.

Visoke temperature so večino mojih sopotnikov pregnale v zavetje klimatiziranega avtobusa, to pa mi je nakazalo, da se bo treba počasi vrniti. Ob vračanju sem se mimo gnetilcev »štupe« spustil tudi skozi prostor tik pod topilnico, kjer je še zdaj ohranjena polnilnica jeklenk, v kateri so pretakali živo srebro. Vse, kar sem videl, je utrdilo moje prepričanje, da je bila opustitev proizvodnje in izselitev iz kraja v začetku sedemdesetih let zelo hitra. Lastniki niso razmišljali o posledicah, ki bodo še več desetletij obremenjevale okolico. Dokaz za to je potok, ki teče po dolini. Njegova voda je rjavkasto rdeče obarvana z železom, na bregovih se odlaga sadra in glede na mineralno sestavo rude je prav gotovo obogaten s sulfati, živim srebrom in še s čim ... O tem sem se lahko prepričal tudi v pogovoru z domačinom, ki nam je pred odhodom pripovedoval o nezasutih in nezavarovanih rovih, ki jih je med lovom odkril na pobočju nad mestom.

Ko smo mu povedali, od kod prihajamo ter mu podarili prospekte našega mesta in rudnika, se nam je oddolžil z nekaj letnimi poročili delničarjem iz arhiva in na presenečenje vseh z delnicami »New Idria Mining and Chemical Company«. Ob odhodu iz stavbe, v kateri je arhiv, nas je presenetil s klici: »Come on Idria!« Ko smo se obrnili, je izza vogala pritekla prikupna psička, ki jo je lastnik poimenoval po kraju, v katerem prebiva že tri leta in skrbi za vse, kar je še ostalo od nekoč bogatega rudnika. Torej smo spoznali še eno Idrio! ◀

Bojan Režun

Sprejemamo tudi večje skupine in zaključene družbe

ODPRTO:

od 12^h - 22^h

nedelje, prazniki od 12^h - 20^h

ponedeljek, torek - zaprto

- * IDRIJSKI ŽLIKROFI
- * DIVJAČINA
- * MORSKE RIBE
- * JEDI PO NAROČILU
- * VELIKA IZBIRA VRHUNSKIH VIN

Žirovska 4
Spodnja Idrija
Tel.: 05/37-76-316

Idrijska bratska skladnica II. del

Sledilo je revolucionarno leto 1848, ki je v Idriji zaostriilo prav razmere pri Bratovski skladnici. Rudarji so od rudniške uprave odločno zahtevali, da jim prepusti več pristojnosti pri upravljanju ustanove. Menili so, da je njeno premoženje skupna last in da morajo imeti neposreden vpogled v njeno poslovanje. Zahtevali so volitve novega odbora in odstranitev nepriljubljenega računovodje, ki je bil preveč pokoren rudniški upravi. V rudarski vlogi, poslani na finančno ministrstvo, so bile poudarjene naslednje zahteve: višji predujmi, podpore za telesno in duševno prizadete otroke, daljša dojnina, podpore ponesrečenim delavcem do cele pokojnine, žito za nezakonske otroke, večja odškodnina za poginulo kravo, odvzem dodatka skladnice zdravniku in drugo. Boj rudarjev z oblastjo je trajal od jeseni 1848 do pomladi 1849. Rudarji so 28. oktobra 1848 izvolili nov 24-članski odbor Bratovske skladnice, ki je prevzel blagajno v svoje roke. Omenjeni odbor je 17. decembra 1848 izdal prenovljen statut, v katerem so bile upoštewane delavske zahteve. Splošen potek dogodkov v Avstriji pa je omogočil zmago reakcije. Ministrstvo za poljedelstvo in rudarstvo je spomladi 1849 z dekretom razpustilo »samoupravni« delavski odbor v Idriji in kaznovalo tri vodilne pobudnike gibanja. Rudarske zahteve je dokončno izničil statut, sprejet 1. maja 1850, ki je Bratovsko skladnico znova podrejal nadzoru rudniške administracije. Edini uspeh je bil dosežen leta 1849, ko je bila stavba bolnišnice in kopaljšča na Brusovšu za 656 goldinarjev prepuščena Bratovski skladnici v trajno last. V drugi polovici 19. stoletja je idrijska Bratovska skladnica poslovala pod budnim nadzorom rudniške direkcije in pristojnih ministrstev. Ko je bilo v Avstriji z zakonom leta 1854 uvedeno obvezno članstvo v tovrstnih ustanovah, so se morali tudi v Idriji v skladnico včlaniti vsi pri rudniku zaposleni delavci. Skladnica je leta 1860 dobila izpopolnjen statut, ki je obsegal 50 členov. Leta 1868 je premogla že več kot 67.000 goldinarjev premoženja; podpore je dajala 31 upokojenim rudarjem, 12 vdovam in 148 sirotam, ki so bili zaradi nizkih prejemkov socialno ogroženi. Celotno imetje ustanove se je leta 1873 povečalo na 75.500 goldinarjev, saj so

Bratovska skladnica - bolniška soba
(fototeka Mestnega Muzeja Idrija)

članarino uradno zvišali na 2 odstotka od celotnega zaslужka. V naslednjih dveh desetletjih je skladnica po večini delovala uspešno. Okoli leta 1880 so v kopaljšču pripravili od 300 do 400 individualnih zdravilnih kopeli v kadeh na leto. Leta 1886 so ustanovili še posebno Bratovsko skladnico za nestalne delavce, ki jih je bilo takrat pri rudniku približno 300. Bolniško in kopaljško ustanovo na Brusovšu so temeljito prenovili in preuredili. Bratovska skladnica za stalne delavce je leta 1887 izkazovala že 76.252 goldinarjev kapitala v denarju, vrednostnih papirjih in premoženju. Vseh upravičencev, ki so bili pri njej zavarovani (aktivni delavci, upokojenci, sorodniki), je bilo tega leta kar 2.451. Rudniška direkcija je v soglasju z državo kapital skladnice načrtno povečevala, zato se je članarina leta 1891 zvišala že na 3 odstotke od zaslужka.

Sodeč po statističnih podatkih, je skladnično poslovanje doseglo največji razmah ob koncu 19. stoletja. Leta 1891 je v vsej Avstriji začel veljati nov državni zakon o Bratovskih skladnicah, ki je dotlej enotno finančno poslovanje ustanov razdelil na bolniško in pokojninsko blagajno. Tudi idrijska Bratovska skladnica je morala svoj statut uskladiti z novimi zakonskimi določili (1898), čeprav ta niso občutno spremenila dejanskega položaja rudarjev. Celoten kapital ustanove se je po zvišanju članarine že leta 1892 povečal na več kot 127.000 goldinarjev oziroma na četrtno

letnega dobička idrijskega rudnika. Leta 1899 je število vseh upravičencev pri skladnici doseglo 4.323 oseb, od tega 3.837 aktivnih zavarovancev z njihovimi sorodniki ter 486 osebnih in družinskih upokojujencev.

Bratovska skladnica je do prve svetovne vojne delovala po ustaljenih pravilih. Med vojno je bila zelo prizadeta, saj je morala vpisovati avstrijska vojna posojila. Seveda so po razpadu monarhije leta 1918 ta posojila ostala brez vrednosti. Pod italijansko upravo je Bratovska skladnica začasno poslovala naprej, dokler ni zaradi zmanjšane rudniškega proračuna v obdobju svetovne gospodarske krize po letu 1930 zabredla v težave. V prvem letu krize, leta 1931, je še izplačala več kot 56.000 lir boleznin ter več kot 59.000 lir izrednih bolniških podpor, posmrtnin, porodniških doklad in izdatkov za zdravlila. Nadaljevala je izplačevanje pokojnin in v zadnjem letu obratovanja rudnika kot državnega podjetja (1939) namenila upokojujencem več kot 144.000 lir. Rudarji in podjetje so v tem letu prispevali v njeno blagajno približno enaka deleža, vsak nekaj več kot 92.000 lir. Pod fašističnim režimom se je vse socialno zavarovanje sčasoma osredotočilo pri Splošnem zavodu za socialno zavarovanje (Istituto nazionale fascista della provvidenza sociale – INFPS). Likvidacije Bratovskih skladnic so izvajali postopno, tako da je bila idrijska med zadnjimi, šele 7. aprila 1938. Njeno poslovanje je prešlo v roke omenjenega državnega zavoda.

Za konec lahko ugotovimo, da je Bratovska skladnica pomembno soustvarjala idrijsko gospodarsko, socialno, zdravstveno in tudi kulturno zgodovino. Od prenehanja delovanja te častitljive ustanove je minilo že 66 let. Po burnih in prelomnih dogajanjih v minulih desetletjih (druga svetovna vojna, jugoslovanski socializem in njegov zlom, slovenska osamosvojitve, tranzicija) živimo v času, ko se znova – žal pogosto zelo boleče – spopadajo in križajo interesi kapitala in dela. Zastavlja se resno vprašanje, ali je projekte tako imenovane »socialne države« mogoče uresničiti brez upoštevanja sporočil iz preteklosti, prav v tej luči pa se zdijo izkušnje nekdanje Bratovske skladnice znova aktualne. ◀

Janez Kavčič

TOLAR DO BREZSKRBNOSTI

AVTOMOBILSKA ASISTENCA 1 SIT
PRAVNA ZAŠČITA 1 SIT

TRIGLAV POLETJE - posebna ponudba za vse, ki boste med 1.7. in 30.9.2004 sklenili avtomobilsko zavarovanje za osebna in kombinirana vozila:

- pri zavarovanju avtomobilske odgovornosti **ali** polnega avtomobilskega kaska → razširitev zavarovalnega kritja na avtomobilsko asistenco za 1 tolar;
- pri zavarovanju avtomobilske odgovornosti **in** polnega avtomobilskega kaska → razširitev zavarovalnega kritja na avtomobilsko asistenco in pravno zaščito za 2 tolarja.

Razširitev zavarovalnega kritja velja za eno leto.

Zavarovalnica Triglav, d.d.
Območna enota Nova Gorica
Kidričeva 21, tel: 05 338 28 00

Predstavništvo Idrija
Zastopstvo Spodnja
Zastopstvo Cerčno
Zastopstvo Črni Vrh
Zastopstvo Godovič

Lapajnetova 43,
Idrija, Na vasi 31
Trg P. brigad 4
Črni Vrh 82
Godovič 7

tel: 05 372 76 00
tel. 05 372 10 90
tel. 05 372 32 56
tel: 05 377 70 08
tel: 05 374 74 60

PRIPRAVLJENI NA VSE.

triglav

www.zav-triglav.si

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, D.D.

Keltika iz sence graditve avtocestnega križa

Za prometno povezanost idrijsko-cerkljanske regije bosta odločilnega pomena dva dokumenta, in sicer Strategija prostorskega razvoja Slovenije in Nacionalni program posodobitve državne cestne mreže nacionalnega pomena. Državne ceste so namreč že več kot desetletje v senci zelo ambicioznega projekta graditve slovenskega avtocestnega križa, tokrat pa se lepši časi obetajo tudi investicijam v cestno državno infrastrukturo.

Ne glede na to, da je bilo v obdobju 1998–2004 v Keltiko investiranih več milijard tolarjev, bo treba za ustrezno posodobitev naše najpomembnejše prometne povezave z osrednjim delom države in zahodno mejo zbrati še precej več sredstev. Podobno velja tudi za povezavo Cerčna skozi Poljansko dolino s Škofjo Loko in naprej.

Strategijo prostorskega razvoja Slovenije, s katero sem se v zadnjih nekaj mesecih veliko ukvarjal, je državni zbor že sprejel. Na seji odbora za infrastrukturo in okolje je bil sprejet amandma, ki sem ga vložil in na podlagi katerega smo državno cesto Logatec–Idrija–Tolmin–Robič in naprej proti Vidmu uvrstili v rang cestnih povezav mednarodnega oziroma čezmejnega pomena. Enak status je dobila tudi cestna povezava Škofja Loka–Cerčno–Tolmin. Na odseku Cerčno–Trebija je v nacionalnem programu predviden tudi predor. Obe povezavi sta v prostorskem razvoju Slovenije odslej v rangu hitre ceste skozi Vipavsko dolino. Strategija je torej tisti dokument, na podlagi katerega je Ministrstvo za promet pripravilo osnutek nacionalnega programa posodobitve državne cestne mreže nacionalnega pomena za obdobje 2006–2015. Sprejetje amandmaja, ki sem ga vložil, je torej zelo pomemben dosežek, kljub temu pa mu na prometnem ministrstvu najprej niso v celoti prisluhnili.

Tudi spodnji del Zale je že prišel na vrsto

fš

Država bo namreč za posodobitev državne cestne mreže namenila od 150 do 170 milijard tolarjev. Sredstva za ta izjemno pomemben projekt bo država zagotovila bodisi z najetjem mednarodnega posojila bodisi z razpisom državnih obveznic. Dokument je zdaj v medresorski obravnavi, odločilno mnenje o njem pa pripravljajo na finančnem ministrstvu.

Ko bo Keltika v celoti obnovljena, bo takih prizorov vse manj

fš

Že pred tem je bil predstavljen tudi koalicijskim poslanskim skupinam. Ker nisem bil zadovoljen z rezultatom predstavitve projekta v poslanski skupini ZLSD, sem za sprejem prosil ministra za promet, dr. Marka Pavliho. Že pred tem pa sem imel številne pogovore s predstavniki ministrstva za promet, posebej z državnim sekretarjem za ceste, dr. Tomažem Vidicem. Tako sem že pred pogovorom z ministrom dobil zagotovilo, da so sredstva za Keltiko povečali na 8,5 milijarde tolarjev.

Ker je ustrezna cestna povezava pomembna tudi za nadaljnji razvoj našega gospodarstva, sem obiskal še predsednika uprave Skupine Kolektor Stojana Petriča in predsednika uprave korporacije Hidria Edvarda Svetlika. Oba sta izrazila vso podporo gospodarstva za ustrezno ovrednotenje projekta Keltika v okviru omenjenega nacionalnega programa. Prav tako sem prosil za pomoč tudi predsednika Gospodarske zbornice Slovenije, mag. Jožka Čuka.

Na sestanku pri prometnem ministru so se mi pridružili še dr. France Križanič, direktor Ekonomskega inštituta Pravne fakultete v Ljubljani, Valter Leban kot predstavnik Skupine Kolektor in Miran Jurjavčič kot predstavnik Občine Idrija. Na strani ministrstva pa so se sestanka udeležili minister, dr. Marko Pavliha, državni sekretar za ceste, dr. Tomaž Vidic, vodja kabineta Anton Travner in Drago Bole z Direkcije RS za ceste. Na sestanku smo predstavili številne argumente v prid Keltiki, predvsem izjemno gospodarsko moč ter razvojne načrte regije, kot tudi dejstvo, da je treba spremeniti predpostavke, na katerih temelji projekt Keltika v nacionalnem programu državnih cest. Po mojem mnenju smo sogovornike prepričali, saj smo se razšli z naslednjim dogovorom:

Logatec–Godovič:	od 0,5 do 1,8 milijarde SIT
Godovič–Idrija:	1,4 milijarde SIT
Idrija–Želin:	2,4 milijarde SIT
Želin–Dolenja Trebuša:	2,9 milijarde SIT
D. Trebuša–Most na Soči:	1,4 milijarde SIT
Skupaj:	od 8,6 do 9,9 milijarde SIT

Kot sem že zapisal, je predlog dokumenta zdaj v medresorski obravnavi, vlada pa ga bo predvidoma sprejela še pred letošnjimi državnoborskimi volitvami. Državni zbor Republike Slovenije bo nacionalni program verjetno obravnaval in sprejel šele v novem mandatu. ◀

Samo Bevk

Švedske posebnosti v učilnicah idrijske osnovne šole

Idrijska osnovna šola že vrsto let sodeluje pri različnih projektih, njeni učenci obiskujejo tuje šole, njihovi vrstniki iz drugih držav pa prihajajo v Idrijo. Tako spoznavajo različne načine življenja, različne kulture, navade, tudi kulinarčne posebnosti in še kaj. To je vsekakor dobra izkušnja, saj nam šola največkrat daje le teoretično znanje, praktičnega pa bore malo. Učenci idrijske osnovne šole so tako imeli priložnost поблиže spoznati švedsko kulturo. Osnovna šola je namreč junija v goste povabila švedsko učiteljico Birgitte K. Olsson.

Idrijska osnovna šola je zadnja tri leta dejavno sodelovala v mednarodnem evropskem projektu Comenius. Ta je namenjen področju šolskega izobraževanja, tj. projektnemu povezovanju vrtcev, osnovnih in srednjih šol ter višjih strokovnih šol, izpopolnjevanju strokovnih delavcev, medkulturnemu izobraževanju in učenju tujih jezikov. V okviru tega projekta so se povezali z dvema šolama, z eno na Švedskem in eno na Portugalskem. Tako se je začelo sodelovanje.

Da bi učencem pa tudi učiteljem čim bolj celostno predstavila svojo domovino, je Birgitte pripravila več predavanj in tri različne delavnice.

Učencem je predstavila švedske pravljice. Ena izmed teh je vsem prav dobro znana Pika Nogavička, ki jo je napisala švedska pisateljica Astrid Lindgren. Pri uri zemljepisa so spoznavali Švedsko in njene značilnosti – geografske, podnebne ... Prav je, da učenci poznajo »okostje« države, še bolj zaželeno pa je, da se seznanijo z njeno »notranjostjo«, to je z njeno kulturo. Olssonova jim je pripovedovala o švedski kulturi, navadah, običajih, praznovanjih. Največ pozornosti je namenila največjemu švedskemu prazniku – kresovanju. Učenci podružnične šole na Vojskem so se učili postavljati mlaje na švedski način, peli so švedske pesmi in plesali.

Olssonova je pripravila tudi tri delavnice. Učenci so izdelovali različne izdelke iz brezovega lubja in lesene nožke za maslo, pekli so tipično švedsko pecivo in peli švedske pesmi. Delavnice so bile namenjene tako učencem kot tudi učiteljem. Posebej zanje je gostja iz Švedske pripravila predavanje o tako opevanem švedskem šolskem sistemu. Kot je dejala Olssonova, Švedi zelo poudarjajo skupinsko delo, boljše pa je tudi sodelovanje s starši. Od slovenskega šolskega sistema se njihov razlikuje predvsem po tem, da učenci ne dobivajo ocen

in da – kar bo verjetno najbolj všeč staršem – je šolanje v celoti brezplačno. Staršem tako ni treba odšteti niti krone za učbenike, prehrano, ekskurzije. Čeprav učencev ne ocenjujejo z ocenami, so razdeljeni v tri stopnje (dobro, prav dobro, zelo dobro), za vsako pa veljajo določena merila. Učenci dobro vedo, kaj morajo za posamezno stopnjo znati. Na podlagi tega se potem sami odločijo, kako trdo so pripravljani delati oziroma koliko so se pripravljani učiti. Po besedah Vasilije Kobal imajo Švedi veliko več sredstev in kadrov za usposabljanje učiteljev kot Slovenci. »Po mojem jih mi v tem ne bomo nikoli dohiteli,« je še dodala. ♦

Polona Šemrl

Mnenja udeležencev :

Damjana Skok, 5. razred: »Izdelava košaric je zelo zahtevna, a zabavna. Meni je bilo zelo prijetno.«

Neža Sedej, 7. razred: »Bilo je zelo zabavno. Gospa Birgitte in njen mož sta bila zelo prijazna. Čeprav sta govorila angleško, sem ju kar dobro razumela.«

Alenka Medved, 7. razred: »Bilo je super! Naučili smo se nekaj novega. Pletli smo košare. Čeprav je pouk potekal v angleščini, smo se dobro sporazumevali, saj nas angleščino uči dobra učiteljica. Po treh urah smo domov lahko odnesli izdelke in vanje položili piškote, bonbone, čokolatine, nakit ...«

Benjamin Mavri, 7. razred OPP: »Ko smo izdelovali nožke, sem zelo užival. Birgitte je bila zelo prijazna z nami. Malo smo se morali potruditi, da smo jo razumeli, saj je govorila angleško.«

Damir Fiegel - pisatelj in kulturni delavec

Letos praznujemo 125-letnico rojstva pisatelja Damirja Feigla, Idričana, ki je vse svoje ustvarjalno obdobje preživel v Gorici. Osnovno šolo je dokončal še v rodnem mestu, gimnazijo je obiskoval že v Gorici (1890–1900). Vpisal je pravo na Dunaju, ki ga zaradi denarnih težav ni dokončal. Razloge navaja v svojem stilu: »Učiti se tako kapitalističnega predmeta (gospodarsko pravo) s komaj tremi kronami v žepu, seveda ni moglo iti.« Zakoni in paragrafi pa mu tudi sicer niso preveč dišali, vleklo ga je v literarne in uredniške vode.

Feigel je bil poleg Franceta Bevka najvidnejši književnik in kulturni delavec v okupirani Primorski. V letih do konca prve svetovne vojne je objavjal v raznih glasilih: Ježu (1902–1909), Osi (1905–1906), praškem Domačem prijatelju (1904 in Kurentu (1918–1919) ter sodeloval pri različnih podjetjih goriškega založnika in tiskarja Andreja Gabrščka (nekako od l. 1904 naprej); delal je še v uredništvu liberalnega političnega časnika Soča (1904–1906). Po koncu 1. svetovne vojne je bil tajnik Zveze narodnih društev (takrat jih je bilo okrog 150), tajnik županske zveze in odbornik ter tajnik Goriške matice, katere predsednik je bil France Bevk. Feigel je pri Matici urejal njen koledarski del in pisal besedila. Tako sta oba vzdrževala kontinuiteto slovenskega kulturnega življenja, ki ga tudi fašizem ni mogel uničiti. Matica je imela sprva širši odbor, a po spletu okoliščin je nanese, da sta morala z Bevkom sama skrbeti za knjižni program, kar je v času skrajnega raznarodovanja zahtevalo nemalo poguma. Bevk se je zaradi prevelike izpostavljenosti moral umakniti iz Matice, da bi je fašisti ne uničili. Tako je Feigel postal tudi njen predsednik, s čimer je praktično vse delo in odgovornost prevzel na lastna ramena. Bevkovo pričevanje o Feiglovem delu je pomenljivo: »Neredko je ure in ure pretičal v temnem skladišču in, marljiv kot čebela, opravljal delo za dva. Ne pretiravam, če rečem, da je težaško delo pri Goriški matici ležalo na njegovih plečih. To ve le malokdo in je prav da povem. Njegovo življenje pod fašizmom ni bilo lagodno niti v moralnem niti v materialnem smislu. Povedal bom samo resnico, ako zapišem, da sem ga pogosto videl v pomanjkanju.« Obenem priznava, da je iz njegovega optimizma tudi sam pogosto črpal moči za vztrajanje. Feigel ni maral žalosti niti v literaturi, saj je, kot piše Bevk, pogosto nad njim zmajeval z glavo, ker je toliko junakov svojih povesti obsodil na smrt. Tudi po letu 1945 je nadaljeval z bojem za enakopravnost Slovencev v Italiji, za kar se je moral večkrat zagovarjati na sodišču.

Literarna zgodovina Feiglu namenja kaj malo pozornosti, tako da Andrej Budal meni, da se je Feigel v tistih zgodovinskih pregledih, kjer ni omenjen, sam zlahka našel v poglavjih o sodobnikih velikih pisateljev, ki se končajo s kraticami idr. Njegovo leposlovje velja za humoristično in sodi v lahko zvrst, ki ji kritiki (Izidor Cankar, Joža Glonar) nikakor niso bili naklonjeni. Mnogo več simpatij si je pridobil med bralstvom, saj France Bevk piše, da v času med obema vojnoma »v Slovenskem Primorju ni bilo hiše, ki je spoštovala slovensko

Damir Feigel 1879 - 1959

tiskano besedo in bi v svoji knjižni omari ne imela tudi Feiglovih knjig« (v nakladah preko 20.000 izvodov), kajti za Primorce pod fašizmom so imela njegova dela posebno vrednost. Andrej Budal ga poleg Murnika, Alešovca in Milčinskega uvršča med naše največje humoriste.

Vsega skupaj je Feigel napisal 15 knjig, od tega 6 zbirk kratke proze. Najbolj znana dela so Pol litra vipavca (1911), Pasja dlaka (1926), Faraon v fraku (1930), Čarovnik brez dovoljenja (1933), Okoli sveta/8 (1935) in Supervitalin (1939). Daljša proza je izrazito znanstvenofantastično obarvana, tako da Feigel upravičeno velja za klasika tega žanra na Slovenskem, nenazadnje ima največ znanstvenofantastičnih naslovov vse do Mihe Remca. Drago Bajt je Feigla poimenoval celo Slovenski Jules Verne. Junaki Feiglovih povesti so izumitelji, inženirji, pustolovci, zdravniki, raziskovalci, egiptologi, ki so vedno iznašli kakšno nenavadno napravo, odkrili kaj novega, izumili nov postopek, kar je vse povzročalo številne zaplete, ki jih je Feigel znal humorno obarvati. Vse te prigode so napisane s čistim jezikom, na preprost način in za nezahtevnega bralca ter prežete s Feiglovim neusahljivim razigranim in vedrim pogledom na življenje, kar mu je do konca zagotavljalo širok krog zvestih bralcev. ♦

Robert Jereb

RCT TRANS
Partizanska 8
5280 IDRİJA

Tel.: 05 37 73 773
GSM: 041 648 393

- prevozi skupin
- prevozi oseb
- TAXI služba
- najem kombijev

- prevozi blaga (do 7,5t-40m³)
- prevozi nevarnih snovi
- hitra dostava stvari
- organizacija prevozov

E-mail: rctrans@amis.net

EVT-SISTEMI d.o.o.

Arkova 13, 5280 Idrija

EKOLOGIJA, VARNOST, TRGOVINA

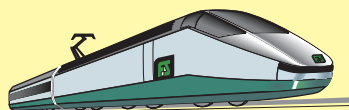
Zaščitna obutev - Zaščita rok - Zaščita oči

Zaščita oblačila - Zaščita glave

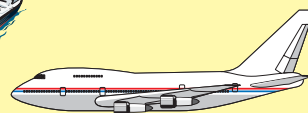
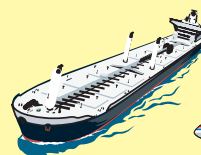
Kot vidite je pri nas zaščita vedno na prvem mestu!!

Velika izbira Zaščitne delovne opreme in pripomočkov izdelanih po EN SIST standardih.

**Vse izdelke si lahko ogledate v trgovini na Arkovi 11 v Idriji
Ali nas pokličete po telefonu 05/37-71-129**

WELZ
d.o.o.

organizacija transporta - carinjenje - skladiščenje - distribucija - selitve

MARIBOR

SPODNJA IDRİJA

LJUBLJANA

telefon: 05 37 25 300, faks: 05 37 76 670, e-mail: idrija@welz.si

Organiziramo transport samostojnih in kosovnih pošiljk po cesti, železnici, vodi, nudimo redne tedenske transportne povezave (uvoz, izvoz) po naslednjih državah:

ANGLIJA
AVSTRALIJA
AVSTRIJA
BELGIJA
BELORUSIJA

BOLGARIJA
BOSNA
ČEŠKA
FRANCIJA
GRČIJA

IRAN
ITALIJA
KAZAHSTAN
MALTA
MADŽARSKA

NEMČIJA
NIZOZEMSKA
POLJSKA
PORTUGALSKA
ROMUNIJA

RUSIJA
ŠPANIJA
ŠVEDSKA
TURČIJA
ZDA

CENTRALA: WELZ GmbH, Bachstrasse 75, A - 5023 SALZBURG

POSLOVALNICE

AVSTRIJA: Salzburg, Dunaj letališče, Krems, Beljak (Villach), Rosenbach, Nickelsdorf, Šentilj,
BOLGARIJA: Sofija, HRVAŠKA: Zagreb, POLJSKA: Varšava - letališče, Tychy, Zielona Gora, Mielec,
ROMUNIJA: Bukarešta, Bukarešta - letališče, Arad, Konstanza, RUSIJA: Moskva, St. Petersburg, Novosibirsk, SLOVAŠKA: Bratislava,
ČEŠKA: Praga, Praga - letališče, Pomezin 7 Ohri, Lanzhot, UKRAJINA: Kijev, MADŽARSKA: Budimpešta, BELORUSIJA: Minsk, Brest.

WELZ WORLD WIDE PROFESIONALEN - IZKUŠEN - KREATIVEN WELZ WORLD WIDE

Tunizija - na robu najboljše puščave

Z več kot 1200 kilometri peščenih plaž ob Sredozemlju je Republika Tunizija postala priljubljen obmorski cilj številnih turistov, tako da so zadnja leta dobesedno preplavili to arabsko državo, stisnjeno med sosednjo Alžirijo in Libijo. Konec septembra se je zdel za potovanje skoraj popoln – številne skupine tujcev so se že razkropile, temperature pa so počasi začele padati na znosnejših trideset stopinj.

70 kilometrov od glavnega mesta Tunisa je eno najbolj znanih in obiskanih letovišč Hammamet, ki je bil osrednja točka mojega desetdnevnega bivanja v Tuniziji. Plaža, sonce, morje ... čeprav se sliši pravljico, sem se po nekaj brezdelnih dneh in kupčku prebranih knjig počasi naveličala poležavanja v hotelskem kompleksu, narejenem po meri priletnih francoskih obiskovalcev ter dobro uro in pol pešačenja oddaljenem od starega muslimanskega dela Medine. Nikoli nisem bila ljubiteljica mondenih obmorskih letovišč, v katerih te dobesedno zaprejo v zlato kletko (»zlatost« narašča s številom zvezdic nad hotelskimi vrati) in ti namesto z domačimi specialitetami raje postrežejo s tipično evropsko hrano. Kakšen je že dunajski zrezek na tunizijski način?

Nekaj dni pozneje smo se mimo pomarančnih in olivnih nasadov že vozili proti jugu. Če bo šlo vse po načrtu bomo zvečer dosegli cilj – Saharo. Ubijalsko dolgo vožnjo, na kateri smo se lahko hladili le z vodo, saj je klima odpovedala, smo prekinjali z ogledi tunizijskih znamenitosti. Nihče ni pričakoval, da v El Jemu stoji največji amfiteater na afriški celini, ki naj bi bil celo tretji največji v nekdanjem rimskem imperiju. Znameniti rek »kruha in iger« so tu verjetno preimenovali v »vode in iger«, saj je prav odvisnost od te tekočine zaznamovala pokrajino in njene prebivalce. Kjer je voda, je življenje. In kjer je veliko vode, so lahko le nebesa. Tako si namreč muslimani predstavljajo posmrtno življenje v raju.

Temperatura se je zviševala sorazmerno s prevoženimi kilometri in v pokrajini Matmata že občutno presega 40 stopinj. Zato so si Berberi zgradili svoja bivališča pod zemljo, saj jim ob sončni pripeki samo ta omogoča hladno zavetišče. Kamnita pokrajina z nenavadnim reliefom spominja na posnetke Lunine površine in verjetno je enako mislil tudi režiser znamenite Vojne zvezd, ki so jo posneli v Matmati. Mesto Douz leži ob samem robu Sahare, kjer kar mrgoli podjetnih domačinov s kamelami, ki za nekaj tunizijskih dinarjev ponujajo ježo po puščavskem pesku. V daljavi se že vidijo sipine najboljše puščave na svetu ...

Videti je, kot da je Douz zrasel iz peska. Po cestah mrgoli oslovskih vpreg, ki za seboj puščajo nadležen prah; še naš hotel na obrobju mesta je na prvi pogled videti kot velika kamnita gmota, v notranjosti pa skriva majhno oazo, tako lepo, kot bi jo vzel iz šeherezadnih zgodb. Da je idila še večja, spremljamo

Puščavska oaza Zafrane

sg

Izdelovalka preprog v Kaironanu

sg

sončni zahod. Velika oranžnordeča kroglja se spušča za horizont. Ko zaide, se v hipu stemni.

Nič. Ko se ozreš okoli sebe, ne vidiš ničesar. Samo ravnino, za katero se zdi, da se nikjer ne konča. Nebo in zemljo ločuje tanka črta. To je slana puščava Chott el Jerid ali posušeno slano jezero, ki se je nekoč razprostiralo severno od Douza, dandanes pa na njegovem skoraj izsušenem dnu nastajajo le sprimki peska in soli, oblikovani v puščavske rože. Ob cesti, speljani po dnu nekdanjega jezera, na neznosno vročini stojijo le trgovci in majhna zidana baraka, ki turistom ponuja toaletne storitve. Nad vhodom za dame piše »Udobno«, na moški strani pa »Normalno«. Očitno premorejo Tunizijci dobro mero črnega humorja.

Nazaj proti severu smo se vračali mimo oaze Tozeur, ki jo krasijo nepregledni nasadi dateljninih palm, in Kairouana, četrtega najsvetejšega muslimanskega mesta z velikansko džamijo. Glavno mesto Tunis je popolno nasprotje vsega, kar smo videli do tedaj. Mesto je mešanica modernega in tradicionalnega arabskega sveta, ki so mu svoj pečat pustili Francozi. Duša starega dela je bazar ali souk, na katerem še enkrat preizkusim svoje sposobnosti barantanja s trgovci. »Please, madam, look, look!« te ogovarjajo že majhni dečki, ki se najbrž prej kot arabsko naučijo komunicirati s tujimi kupci.

Popotovanje se je končalo v – vsaj zame – najlepšem tunizijskem mestecu Sidi Bou Said, v katerem se zbirajo predvsem mladi umetniki. Zgrajeno na majhnem hribu nad morjem, le streljaj od ostankov feničanske Kartagine, je s svojimi modrimi vrati in okni na belih hišah tudi v resnici tako impresivno kot na umetnikovi sliki. ♦

Saša Gnezda

	GOMILA	KOST PRSNEGA KOŠA	OSVOB. FRONTA	NJIVA Z ZELJEM	ČEVLJARSKA NIT	PREB. INDONEZ. OTOKA JAVE	GR. ČRKA		VISOKA VITKA ZGRADBA	IGLAST GRMIČ, ERIKA	VNETJA SLUZNICE
								KRATEK POZIREK			
	POROČILO							IGLARKA GLAŽAR			
	VELETOK V SIBIRIJI			SL. IGRALKA (ANČKA)				MASA, MASIV			
				SL. IGRALEC (JANEZ)				POVAB-LJENEC			
	PRODAJALEC LOJA	OBREŽJE					PEKOVSKI IZDELEK	ZANOS			
							ŽLAHTEN PLIN				
SVINČNICA, REZILO			NOVINARKA FALLACI AZIJSKA DRŽAVA					SL. LUKA SREDIŠČE ROMUN. DELA MOLDAVIJE			
AVARI			ŽELJKO KOZINC			KRISTUS					
			JAN IVO								
OVČJI MLADIČ						OSEBA IZ VISOKŠE KRONIKE					
DEČEK S SVETILKO IZ 1001 NOČI							NADLEŽNA ŽUŽELKA		PISATELJ	TANTALOVA HIČI V GR. MITOLOGJI	EVA NOVŠAK
NEKD. YU POLITIK DUGOJNIČ			DEL VIETNAMA	ZAMAŠEK	PORTUG. OTOČJE V ATLANTIKU		POSTAV-LJANJE V VRSTO				
							MARXOV SODELAVEC (FRIED-RICH)	TROPSKE OVJALKE	LETALO ANA KARENINA		
	MAT. ZNAK ZA ENAKOST										DEVICA ORLEAN-SKA (JEANNE)
	DRŽAVA V JUŽNI AMERIKI									STRUJA	
	ARESTANT									BRENCELJ	
	PRIHOD NA SVET										
	GORA PRI LJUBLJANI			GL. MESTO SOVJ. REP. KARTAG. VOJSKOV.				PREVLEKA ZA CESTE	ODPRTA TELESNA POŠKODBA		
	SKUPINA ČEBEL MED ROJENJEM										
				AFRIŠKI MRHOVINAR OKVARA					GRŠKO PODZEMLJE	STOLETJE, VEK	JUNIOR ZVONČEK, KI OZNAJNJA SMRT
MEJNA REKA V CRNI GORI						AM. TENIŠKA IGRALKA (CHRIS)	REZKOŠ. SVETILO KOSMATA ODEJA				
EVROP. GOSPODAR SKUPNOST			DODATEK K POGODBI					ŽUPNJA KOTOR			PEVKA NOVAKOVIČ
											PRIPADNIK NEKD. INDIJAN. PLEMENA
NOVINAR VIDMAR			ALKOHOL. PIJACA RISTO SAVIN				OBMEJNA STRAŽAR-NICA				
							PRITOK DONAVE V ROMUNJI		PREŠERNOV PRIJATELJ (MATIJA) BUGOJNO		
	PISATELJ HUDALES										
	→		Ž. GLAS					JELEN MED PARJENJEM			

Izrebrani reševalci dvajsete nagradne križanke so: **Ivanka Koler**, Henrika Freyerja 2, 5280 Idrinja, **Mojca Šinkovec**, Idrijske Krnice, 5281 Spodnja Idrinja in **Ljudmila Uršič**, Platiševa 27, 5282 Cerkno.

Ime in priimek: _____

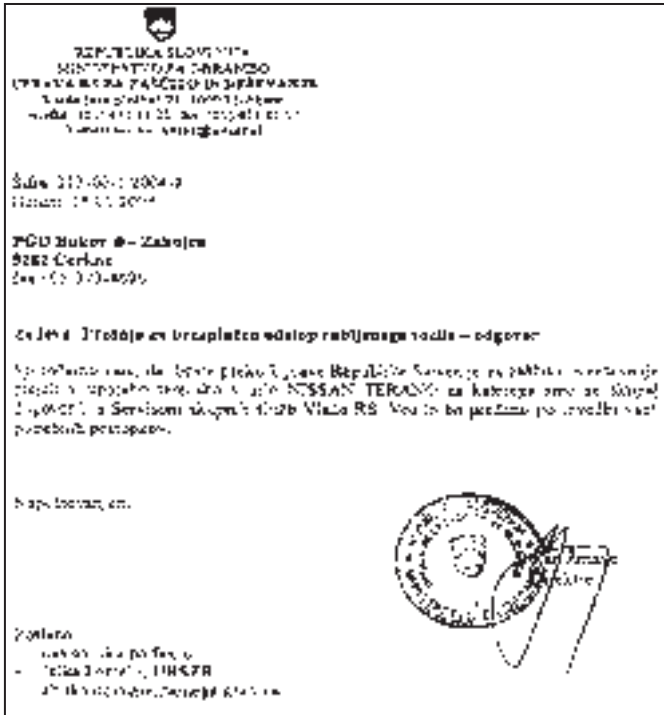
Naslov: _____

Pošta: _____

Pravilne rešitve pošljite do 15. septembra 2004 na naslov:

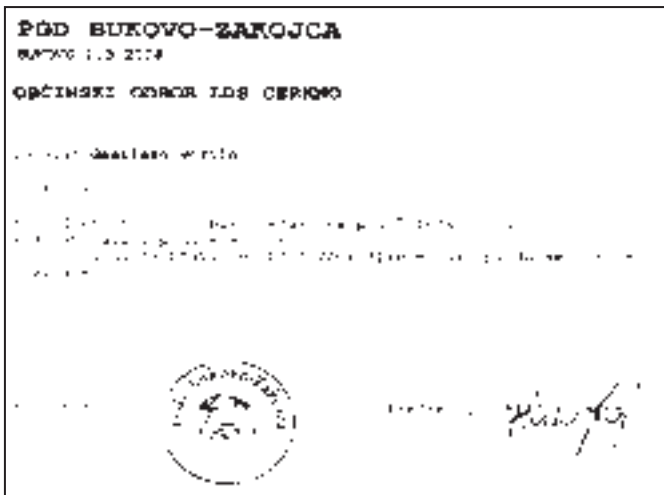
FMR MEDIA, Arkova 43, 5280 Idrinja s pripisom "Nagradna križanka"

Izrebrali bomo tri nagrajence, ki bodo prejeli praktične nagrade.

»Šenkanemu konju se ne gleda v zobe,« pravi star slovenski pregovor. Za Cerkljane to ne velja, saj so se denimo gasilci z Bukovega odpovedali podarjenemu terenskem vozilu Nissan Terano, ki jim ga je prek republiške Uprave za zaščito in reševanje v brezplačno uporabo odstopil Servis skupnih služb Vlade Republike Slovenije. Ker sta pri poslu sodelovala dva lokalna LDS-ovca, so na občnem zboru Prostovoljnega gasilskega društva Bukovo - Zakojca v polemični razpravi menili, da gre za začetek predvolilne kampanje, zato so sprejeli sklep, da vozila ne prevzamejo. Vozilo, ki bi ga še naprej vzdrževal donator in bi ga bilo treba samo opremiti z nalepkami in svetlobnimi telesi, so potem ponudili gasilcem v Ravnah, vendar ga zaradi domnevne dotrajanosti tudi ti niso hoteli sprejeti. Razveselili pa so se ga gasilci v Počah, saj jih prav malo briga, ali so jim ga podarili »ta črni, ta rdeči ali ta beli«.

Ta zgodba je dovolj očiten dokaz, da društveno podrejanje politični volji posameznikov ne vodi nikamor. Delo društev je zunaj politike, v skupno korist krajanov, ki bodo morali ne nazadnje spet odpreti denarnice ali pa posekati še kakšno smreko več za Florjana, če bodo hoteli, da jim bo ta varoval njihovo imetje.

Kaj neki se je dogajalo v osrčju idrijskih gozdov, da se je zbralo toliko paparacev na kupu?

Upokojena ravnateljica idrijske Glasbene šole Marija Rijavec nekdanjemu predsedniku OO ZZB Idrija-Cerkno Francu Petriču: »Veš, mi še danes pojemo take, kot ste jih včasih peli vi!«

Modrost iz časov Krištofa Kolumba: »Pravijo, da plavanje pomaga ohraniti vitkost!« Vse lepo in prav, zanima nas samo, kaj potem kiti delajo narobe!

BRUS TRANSPORT SLOVENIJA

BRUS TRANSPORT

BRUS d. o. o., Srednja Kanomlja 21 a, 5281 Spodnja Idrija

Tel.: (05) 37 25 200, Fax: (05) 37 42 409